

florile dalbe

Premiul Internațional
PENTRU CALITATE ȘI EXCELENȚĂ

„STEUA CALITĂȚII”
Categorii AUR

PARIS 2008

International Gold Award
STAR FOR LEADERSHIP IN QUALITY

5 septembrie, 2024

Nr. 29-30 (4491-4492)

Prețul 20 lei

Fondat: martie 1941

Serie nouă: 1990

ISSN 1857-3851

www.floriledalbe.md

săptămânal educativ-cognitiv și literar-artistic pentru copii și adolescenți

Fondator: Ministerul Culturii al Republicii Moldova

MAXIMA SĂPTĂMÂNII

Cel ce deschide o școală închide o temniță.

Victor Hugo (1802-1885), scriitor francez

Bine te-am regăsit,
dragă ORIZONT COGNITIV!

Nu știi alții ce simt, dar eu am în fiecare an emoții sincere și puternice în prima zi de școală. Pentru mine ea este o sărbătoare mult așteptată a luminii emanate de Măria Sa Cartea. În această superbă zi vin la școală nu numai copiii, ci și părinții, și bunicii lor. Dar ei, spre deosebire de noi, copiii, au emoții duble. Pe de o parte, se bucură că ne văd frumoși și dornici de carte, iar, pe de altă parte, unii se gândesc că și-au părăsit locul de lucru și ar putea să aibă neplăceri.

De ce prima zi de școală nu-i marcată cu roșu în calendar? Oare această zi nu merită să fie decretată sărbătoare?

Cristian PAVEL,
elev în clasa a VII-a „B”
la Liceul Teoretic „Olimp”
s. Costești, r-nul Ialoveni

Acord liric

Elena DRAGOȘ

LA ȘCOALĂ

E prima zi de școală. Vezi
Ce mândru-ș cu ghiozdanu-n spate?
Și toamna râde prin livezi,
Tufișurile-s vulpi roșcate...

Elevii mari sunt zgomotoși,
Cei mici trec pragul cu sfială,
Bine-ați venit, copii frumoși,
Aici, la draga voastră școală!...

ORIZONT COGNITIV: De ce? De când? De unde?

DE CE prima zi de școală nu-i marcată cu roșu?

Într-adevăr, dragă Cristian și toți ceilalți cititori curioși, e greu să ne închipuim că ar exista la noi vreun om pentru care prima zi de școală ar trece drept o zi oarecare. Toți, de la mic la mare, de la tânăr la bătrân, trăiesc și re-trăiesc clipe emoționante în întâia zi de an școlar.

Și iată că, parcă intuind „de ce”-ul cititorului nostru, domnul Dan Perciun, Ministru al Educației și Cercetării din Republica Moldova, a dispus ca prima zi de școală din acest an de studii să fie... duminică! E și firesc, deoarece 1 septembrie în acest an a căzut în zi de odihnă, însemnată, evident, cu roșu în calendar. Drept că, pe parcurs, câte cineva a considerat că prima zi de școală ar trebui să cadă, totuși, pe 2 septembrie. Ministrul Educației și Cercetării a acceptat ca fiecare instituție de învățământ să opteze, la propria lor dorință, fie pentru duminică, 1 septembrie, fie pentru luni, 2 septembrie.

În fine, indiferent că era zi de duminică sau luni, am admirat cu drag și în acest an cetele de copii care mergeau pentru prima oară la școală, cu buchețe de flori în mâini și cu ghiozdane cam incomode, deocamdată, dar pe care le purtau în spate cu o mândrie eviden-

tă: de, sunt deja elevi! Pe ici, pe acolo, mame, tați, bunicuțe sau buneii, pășind copleșiți de emoții, de parcă ei înșiși, ci nu fiul, fiica, nepoțelul sau nepoțica ar păși pentru prima dată pragul ispititoare și miraculoasei Împărății a Cunoștințelor! Zâmbetele și voia bună de pe fețele elevilor, indiferent a câta clasă sunt, se contopeau cu zâmbetele și voia bună de pe chipurile părinților, bunicii și profesorilor! Iar lumina blândă a soarelui și seninătatea blajină a cerului se făcuse una cu licărul jucăuș din ochii elevilor și profesorilor, dar și al rudelor prezente la careul solemn!

Ce mai vorbă, cu toții am trăit prima zi de școală ca pe o mare și deosebită sărbătoare. Chiar dacă 1 septembrie nu este marcată în fiecare an cu roșu în calendar, îndrăznesc să afirm că ea e însemnată adânc în inimile noastre și, prin semnificația-i simbolică și apogeul festivității sale, e un fel de Duminică Mare a Educației, un An Nou al Luminii, cu colind de pace și urări de belșug. Pace sufletească și belșug de înțelepciune, – în inimile și în mințile elevilor, în inimile și în mințile profesorilor, în inimile și mințile noastre, ale tuturor celor care am stat cândva în simpla bancă școlară.

Nici nu-ți vine să crezi: vara s-a consumat pe neobservate. Iar odată cu ea s-a călătorit și vacanța cea mare, care unora dintre voi le-a părut mică totuși. Altor, însă, aceeași vacanță de vară le-a părut lungă cât o veșnicie. Dar și unii, și alții, ați venit la școală sau liceu îmbrăcați sărbătorește, plini de puteri proaspete, nerăbdători de a acumula noi și noi cunoștințe. Dar și unii, și alții ar trebui, mai întâi de toate, să fiți conștienți de faptul că școala sau liceul nu este doar un edificiu social în care acumulați cunoștințe. Școala îți oferă, în primul rând, posibilitatea unică de a te cunoaște pe tine însuți. Adică, de a-ți manifesta și consolida intelectul sau vocația nativă astfel, ca pe viitor să poți pune umărul tău tânăr sub povara socială tocmai în locul predestinat anume ție.

Iar domnița Toamnă va decreta neapărat mai multe zile de școală drept sărbători naționale. Parcă văd cum va da o lege scrisă cu auriu-roșatic pe frunzele copacilor. Dar aceasta se va întâmpla ceva mai târziu. Duminică, 1 septembrie, însă, pre limba frunzelor verzi, Toamna pare să vă fi șoptit exact ceea ce vrem să vă spunem și noi, cei de la „Florile dalbe”: „Bine ați venit în împărăția Cunoștințelor!”

Ion ANTON

ABONAREA – 2024

DRAGI PROFESORI,
PĂRINȚI ȘI BUNICI!

Continuă abonarea la revista săptămânală „Florile Dalbe” pentru a doua jumătate a anului 2024. Nu stați pe gânduri! Abonați-i pe elevii, copiii sau nepoții dvs. la cea mai apreciată publicație periodică de cultură generală, destinată copiilor și adolescenților de toate vârstele, dar în special – elevilor din ciclul gimnazial.

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pentru persoane
fizice și juridice:

1 lună – 40 lei

3 luni – 120 lei

Consultați Catalogul
ziarelor și revistelor
al Î.S. „Poșta Moldovei”

Următorul număr va apărea pe 19 septembrie a.c.

ORA DE LITERATURĂ

 COTELE VIZIONARE
 ALE INSPIRAȚIEI

Emil Nicula, scriitor proeminent al momentului literar al șaizeciștilor, reprezintă prin tot ce a realizat într-un domeniu sau altul (poetic, dramatic, cultural etc.) un căutător al adâncurilor autenticității. Pragul de sus al scrierilor Domniei Sale atinge cotele vizionare ale inspirației, dacă nu a „privighetorii din el”, vorbind în propria-i metaforă meditativ-licrică.

Arta cere suflet și nu materie.
 Emil Nicula

EMIL NICULA

Târg de flori

Epica emilniculiană se deosebește net de cea a colegilor săi de breaslă dintr-o generație sau alta prin spontaneitatea ei policromă și nuanțat-individuală, particular-sapientală, îmbinând firescul coloristic și atitudinal cu omenescul tradițional și cu sentimentul ascensional al trăirii ritmice și odiseice dictate de dimensiunea psihologică a manifestării caracterologice a personajelor schițate/conturate dintr-o răsufare adâncă și sigură, regizoral-dinamică și, totodată, nesofisticată, arcadică și imnică.

Mucalit și mereu orțelit de acasă, omenesc și actoricesc, Emil Nicula te provoca la dialog și te ținea în albia adevărului nutrind cea mai mare dorință ca razele acestuia să lumineze lucrurile și firea umană din interior, fără a periclita verticalitatea acestuia vreodată. Poetul și prozatorul, actorul și regizorul, eseistul și pedagogul se completau și se divulgau impecabil cu o reciprocitate demnă de imitație în sensul luării aminte că lecția omeniei, a modelului, a atitudinii și a dăruirii sunt un dar ceresc, menit a condiționa instaurarea unui echilibru de gustar și plin de har. Or, aceasta e însăși condiția divină a unui arcaș al Soarelui.

Cultura scrisului, prin poezia umorist-ironică și meditativ-licrică a lui Emil Nicula, își dezvăluie și mai mult sinceritatea și luciditatea dăruirii totale „cuvântului ce exprimă adevărul”, eminescian vorbind, dată fiind chemarea de acasă și întru casă a bardului de la Mereni, oricând fiind un prilej de firească mândrie pentru pământeni săi, pentru mirenii însetați de frumusețile neașteptate ale vocabulei poetice ce l-a fixat în memoria contemporanilor, cinstindu-i cu adevărat amintirea și contribuția literar-culturală constituite cu râvnă și absolut dezinteresat prin tot ce a publicat și a rămas încă nevalorificat. Gestul ce urmează a-l face acei de care s-a legat ideea de bine și de frumos va fi unul de bun augur. N-ar fi rău să se întâmple atare lucru, pentru că se știe: cântecul său de privighetoare l-a înălțat în zborul celest spre steaua unicului vis! Și-n EI, în creația lui, „cântă privighetoarea” și „Pădurea verde poarta și-a deschis”. Să intrăm deci în templul ei și al poetului pentru a-i asculta triluirea senină și divină alimentată de propriu-i har și chin întru triumful luminii și al verdului netrecător „fără urmă de-autoplagiat...”, istrian vorbind.

Emil Nicula rămâne nu numai pentru alor săi un înaintemer-gător, un talent polyvalent indubitabil, dar și pentru peisajul literar-cultural al momentului șaizecist din secolul al XX-lea. Scrierile Domniei Sale și-au păstrat vigoarea artistică nedeștințită de trecerea implacabilă a vremii, deoarece suflul lor interior a fost unul propriu naturii sale deschise spre întotdeauna Cuvântului de Sus. Cultul pentru puritatea divină a sufletului i-a alimentat, într-un fel sau altul, toate acțiunile și albiile scrierilor epice (ca și pe cele lirice etc.) ale neuitatului și mereu prezentului Arcaș al inimii și al Soarelui, al „ținte” ironice și al „arcului întins” al ideii/al gândirii luptătoare pentru tot ce-i de Acasă întru propășirea binelui și necesarului din perspectiva idealului ce ne-ar uni într-o suflare pentru a fi mai solidari și mai tari în toate ale noastre (inclusiv în ale artei literare...) Poezia, proza (și cea scurtă desigur...) au în persoana omagiatului și nu numai... un ambasador chemat al Cuvântului și al Adevărului pe care le-a cinstit onest prin întreaga lui rostire de sine.

„Târgul de flori” presupune o întoarcere la calea adevărată a vieții, la scara ei de valori interioare, creștine, dumnezeiești, necertate cu bunul-simț (vezi povestirea *BIG* și altele). Ideea de om care străbate de la un capăt la altul mai toate prozele volumului edifică magistralmente strădaniile auctoriale de a privi Omul din om cu mult discernământ critic și cu o responsabilitate aparte, dorul acestuia de viață și de puritate morală, de înălțare sufletească, de atașamentul acestuia față de sentimente general-umane și neordinar-cardinale care îl mențin pe om, pe cetățean, în albiile firești ale metamorfozelor vitale și sociale ale contemporaneității.

Tudor PALLADI

DOR: TABĂRA

„DIASPORA. ORIGINI.

Pe parcursul a 10 zile, până la data de 23 august, 100 de tineri, cu vârste cuprinse între 12 și 17 ani, au participat la tabăra DOR – „Diaspora. Origini. Rădăcini”. Au fost prezenți 80 de copii din diasporă, din țări precum Canada, Cehia, Franța, Germania, Grecia, Irlanda, Italia, Marea Britanie, Portugalia, România, Spania, S.U.A., Turcia și 20 din Republica Moldova.

Copiii au luat parte la diverse activități creative, sportive și culturale, care le-au

consolidat legăturile emoționale și identitare cu țara de origine. De asemenea, au avut mai multe întâlniri cu artiști, meșteri populari, oameni de creație și conducerea Republicii Moldova. Prima care i-a vizitat a fost Președinta Maia Sandu, care i-a îndemnat să devină promotori ai integrării europene, pentru a construi aici, acasă, un stat european după modelul celor în care locuiesc.

„Mi-a făcut o deosebită plăcere să-i simt pe copii conectați cu locurile, obiceiurile și

● Președinta Maia Sandu în dialog cu copiii din diasporă

OPINII

 Ioan-Aurel Pop,
 DESPRE EDUCAȚIE

Toate societățile civilizate, în ultimele două secole mai ales și, în unele cazuri, de la Renaștere încoace, s-au îngrijit atent de educația membrilor lor. Educația este un set de teorii și de practici prin care se transmite experiența de viață a generațiilor adulte și cultura către generațiile de copii și tineri, astfel încât aceștia să fie pregătiți pentru integrarea lor în comunitate.

Prin urmare, educația nu se confundă cu școala (cu învățământul), deși aceasta (acesta) este o parte fundamentală a educației. Dincolo de definiții, este clar că educația umanizează ființa umană încă de la naștere, adică îl face pe copil să ajungă om și să poată trăi între oameni.

Poate că omul, dacă ar fi o ființă izolată, dacă ar trăi singur, atunci educația ar putea să fie facultativă sau superficială ori să lipsească de tot. Dar omul este o ființă socială și, deci, trăiește numai în comunitate și, câteodată, chiar în comuniune cu alți oameni, fapt pentru care educația este indispensabilă.

Lăsăm deoparte aici rolul familiei în educația copiilor, fiindcă tema merită o atenție specială și ne referim, de astă dată, doar la educația prin școală. Nu degeaba, în fața marasmului educației contemporane, circula pe mijloacele de difuzare în masă următorul text: „Distrugearea oricărei națiuni nu necesită bombe atomice sau rachete balistice intercontinentale. Trebuie doar scăderea calității învățământului și permișivitatea fraudei la examenele studenților. Pacienții mor în mâinile unor aseme-

nea medici. Clădirile se prăbușesc, fiind construite de asemenea ingineri. Bani se pierd în mâinile unor asemenea economiști. Dreptatea se evaporă în mâinile unor asemenea judecatori. Falimentul învățământului este falimentul națiunii” (Motto pe frontispiciul Universității Stellenbosch, Africa de Sud).

Textul acesta ar trebui să figureze peste tot, la universitățile din toată lumea și chiar în școlile primare și secundare. Ideea că o națiune sau o comunitate nu se distruge astăzi prin arme sofisticate, ci prin falimentul învățământului, sună ca o lege, ca o teoremă din matematică.

Noi, românii, am început mai târziu cu organizarea învățământului de stat, dar nu se poate spune că nu am început bine. În 1864, eram între primele țări din lume care declaraseră învățământul primar de patru clase obligatoriu și gratuit. Secolul al XX-lea, până la reforma promovată de regimul comunist în 1948, a generat și o serie de notabile performanțe, mai ales prin aportul specialiștilor români care, după studii strălucite în Occident, reveneau aproape toți acasă, să-și întoarcă datoria față de poporul care i-a produs.

Regimul comunist a pervertit grav lucrurile și a schimbat calea tradițională a școlii noastre, dar nu în așa măsură, încât să dispară performanța și repera morale general valabile. Momentul 1989 a fost unul de cumpănă, pentru că ne-a dat libertatea să schimbăm totul în bine, dar ne-a oferit și posibilitatea de a greși copios. Îmbătați de libertate, am folosit mai ales a doua cale.

De vreo trei decenii, se tot vorbește despre reforma educației din România, de la cele mai înalte instanțe până la scara de bloc. În contextul noilor proiecte de lege ale educației, discuțiile au devenit și mai aprinse. Se fac programe, strategii, propuneri, planuri de scurtă sau de lungă durată – validate sau nu – dar se emit și păreri, argumentate ori neargumentate, ale părinților, elevilor, sindicatelor, gospodinelor etc.

Cele mai simple măsuri de după 1989 s-au referit la reducerea numărului de ore pe zi și pe săptămână, la desființarea multor discipline sociale și umaniste sau a multor conținuturi din acest domeniu, la înlocuirea unui tip de propagandă cu altul, la diminuarea volumului

COPILOR DIN DIASPORĂ

RĂDĂCINI

● Portret colectiv cu președinta Maia Sandu

cu bucătăria tradițională și fericiți pentru acest timp pe care îl petrec cu rudele și buneii. Le-am mulțumit părinților lor pentru că le vorbesc cu multă iubire despre Moldova și pentru că îi ajută să mențină puternică legătura cu propriile rădăcini. Chiar dacă locuiesc în Franța, Italia, Portugalia, Irlanda și alte țări, ei toți sunt uniți de dragostea pentru țara noastră”, a menționat Președinta Maia Sandu.

Programul guvernamental DOR a ajuns la cea de-a XII-a ediție, fiind lansat în anul 2013 în scopul de a conecta generațiile tinere de migranți cu țara în care au rădăcini – Republica Moldova. De-a lungul timpului, peste 1000 de copii au trăit experiențe de neuitat la DOR, ca mai apoi să promoveze tradițiile și valorile naționale în țările de reședință ale familiilor lor.

DE SINTEZĂ

de cunoștințe predate, la coborârea ștachetei în general, în cazul tuturor materiilor.

Noua lozincă a fost: „Nu memora mecanică, ci know how!”. Trendul acesta a fost însoțit treptat de digitalizarea tot mai accentuată a vieții cotidiene, fapt care a generat convingerea multora că elevii nu trebuie să mai acumuleze cunoștințe aproape deloc, din moment ce acestea sunt stocate foarte bine de memoria

„vechi”, de la matematică, fizică, biologie, chimie până la geografie și istorie. Ele se predau în școlile europene, sub acest nume, cam de la Renaștere încoace și ar fi timpul – cred anumiți ideologi – ca ele să fie eliminate și nu primenite.

Alții, mai „generoși”, vor reduce drastic a orelor, chiar a celor de științe fundamentale. Am auzit de câteva ori chiar păreri radicale de genul: teoremele la matematică

de Roma eternă, de revoluțiile care au schimbat Terra, de Michelangelo, de Domul din Köln, dar și mai saturați de Cozia și Voroneț, de Bălcescu și Avram Iancu, de biserică din Densus sau de Tomisul lui Ovidiu. Unele din aceste propuneri sunt rețete sigure de îndobitocire, de cufundare în ignoranță, sunt îndemnuri la necunoaștere, la comeditate și la letargie.

Ce vini vor fi având asemenea for-

președintele Academiei Române:
ȘI CULTURA GENERALĂ (I)

artificială. Cunoștințele teoretice urmau să fie înlocuite cu deprinderi practice legate de adaptarea la viața de fiecare zi.

Despre cultura generală necesară formării elevilor nu se mai vorbește aproape deloc sau se vorbește în necunoaștință de cauză. În unele cazuri, se încearcă schimbarea înțelesului noțiunii de cultură generală, în sensul eliminării sau diminuării drastice din cadrul acesteia a componentelor istorice, filologice, geografice, etnografice, mitologice, clasiciste etc. Tendința este motivată tot mai des de schimbările trepidante și radicale din societate, de nevoia pregătirii pentru viitor, nu pentru trecut, de adaptarea la realități, de nevoia de reziliență, de posibilitatea reprofilării rapide etc. Toate aceste motivații, chiar dacă ar fi viabile, nu indică de la sine și căile cele mai potrivite pentru ieșirea din impas.

De exemplu, pregătirea pentru viitor poate să însemne, pentru unii, renunțarea la tot ceea ce este în relație cu trecutul. Or, în relație cu trecutul sunt – după unele opinii – toate vechile discipline școlare

sunt complet inutile; legea lui Arhimede nu mai merită atenție; tabelul periodic al elementelor chimice este depășit; de capitolul optică (din fizică) nu mai are nevoie decât specialistul de nișă etc. Ce să mai vorbim despre morfologie, fonetică, legendele Olimpului, structura unei simfonii sau raportul dintre spațiul cosmic și cel teluric la Eminescu?

Se aud iarăși voci care cer ca istoria și geografia să nu mai fie predate la anumite nivele de studiu, să nu mai fie materii de sine stătătoare, să li se reducă sau chiar suprimă timpul acordat. Unii spun că nu ar mai fi nevoie de asemenea cunoștințe „demodate” și „facile”.

Anumiți diriguitori, mai „subtili”, se milostivesc cu câte o oră de istorie și geografie, pe ici pe colo, integrate și integrale, fără dimensiuni temporale și spațiale, adică fără conținut specific. Alte „istorii”, peste tot în lume, sunt ale unui popor, ale unei țări, ale unui continent, ale unei minorități etc., dar a noastră, a românilor, la noi acasă, nu este nicăieri. Se vede că propuneri de acest gen sunt foarte acrite de lumea aceasta dispusă pe spații și timpuri, sunt sătui de piramidele Egiptului,

me de cunoaștere consacrate, precum istoria, vechi de când lumea? Ce tulburare trebuie să fi produs ele în mințile unora, încât aceștia să-și închipuie că vor revoluționa astfel școala românească? Sau, poate, unii au ajuns să creadă că învățământul merge rău din pricina prea multor cunoștințe despre spațiu și timp pe care le primesc, în sistemul nostru de educație șchiop, copiii și adolescenții? Nu voi putea să înțeleg niciodată cum și de ce, în numele principiilor democrației, se încearcă măsuri referitoare la școala românească bazate nu pe necesitățile sale reale, verificate de specialiști, de oamenii domeniului, de protagoniști, ci pe opinii exprimate la o cafea, pe păreri ale unor decidenți care n-au mai fost într-o școală și într-o clasă de când erau mici, pe pretențiile unor părinți care-și văd propriii copii geniali sau chiar pe ideile de simplificare a instruirii susținute de unii elevi.

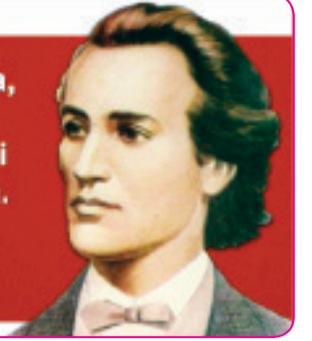
Cum pot să știe elevii dacă postulatul lui Euclid, legea gravitației universale, scrierea corectă sau stilul gotic le vor fi utile ori inutile în viață?

(Va urma)

Lumina spiritului

Dacă nu pricepem ceva,
să zicem mai bine că
nu pricepem decât să-i
dăm o explicație falsă.

Mihai Eminescu

MAXIME ȘI CUGETĂRI
de Mihai Eminescu

- Timpul e moarte, spațiul e luptă și mișcarea e suferință.
- Lumea e un vis – un vis searbăd, de motan.
- A rosti numele *Basarabia* e una cu a protesta contra dominației rusești. Numele „Basarab” și „Basarabeni” exista cu mult înaintea vremii în care acest pământ devenise românesc; acest nume singur este o istorie întreagă.
- Ah! Cine ar mai vrea să trăiască când i s-ar spune de mic încă în loc de povești faptul că nu se minte în școală, în biserică, în stat, că intrăm într-o lume de dreptate, de iubire, de sfințenie, pentru a vedea când murim, c-a fost o lume de nedreptate, de ură.
- Oameni care au comis crime grave rămân somități, se plimbă pe stradă, ocupă funcțiuni înalte, în loc de a-și petrece viața la pușcărie.
- Nu e lume pricepută, dar nici minte să o priceapă.
- Dar vei fi băgat de seamă o împrejurare: cartea mea, citind-o în șir, rămâne neînțeleasă... dar orideunde-i începe, răsfoind tot la a șaptea filă, o limpezi-me dumnezeiască e în fiecare șir.
- Am înțeles că un om poate avea totul neavând nimic și nimic având totul.
- Măsurariul civilizației unui popor în ziua de azi e: o limbă sonoră și aptă de a exprima prin sunete noțiuni, prin șir și accent logic cugete, prin accent etic sentimente.
- Școala va fi școală când omul va fi om și statul va fi stat.

Leo BUTNARU

LEO-
LOGISME

- De regulă, cărțile cu un conținut adânc sunt cărțile cu un conținut înalt.
- O carte născându-se din alte cărți? Cam așa e: biblioteca are și ceva de maternitate.
- Există cărți atât de voluminoase (unele și consistente), încât ai putea să le cuprinzi pe după umeri, ca pe un prieten. Spre exemplu, „Istoria literaturii române” a lui George Călinescu.
- Cărțile au soarta lor. Ceea ce nu totdeauna se poate spune despre cei care le-au scris.
- Tot mai prăfuit izvorul înțelepciunii: cartea. Dar, în continuare, nesecat.
- Să te depășești pe tine însuși? Parcă e atât de complicat? Mai citește vreo carte, două și te-ai depășit.
- Nu citești o carte ca să înveți numaidecât să vorbești frumos, ci, eventual, să înveți să mai și taci.
- Bineînțeles, roagă-te și într-o bibliotecă imensă sau doar cât o chilie – Dumnezeu se află și printre cărți, dar mai ales în ele.
- Carte frumoasă, cu cinstea pentru cel care te-a scris, nu e nevoie să fii buricul pământului, dar uricul pământului – de ce nu ai fi?
- Biblioteca este o inimă imaginabilă sumă nu atât de cărți, cât de fapte.
- Să nu crezi că nu ți se întâmplă nimic, dacă nu citești cărți.

ADIO, VARĂ! VINO, ȘCOALĂ!

În ajun de an școlar, învârtecușii privesc cu un pic de tristețe în urmă, spre mica vacanță mare, care a zburat iute, ca un pui de rândunică. Și încep să depene amintiri.

dar, totuși, ador această perioadă plină de forfotă și emoții, când achiziționăm rechizite școlare, ghiozdane și ținute noi... Iar revederea cu colegii de școală, cu stimata doamna învățătoare Lidia CHERDEVARĂ este întotdeauna un prilej de fericire.

Irina CHISTOL, elevă în clasa a III-a „A” la Liceul Teoretic „Gh. Asachi” mun. Chișinău

După multe așteptări, planurile mele de vacanță s-au realizat! Vara a început cu o sărbătoare foarte importantă pentru familia noastră – ziua mea de naștere. Am avut o petrecere fantastică, alături de rudele și prietenii mei. Apoi mi-am vizitat bunicii la țară, care mă așteptau cu mare nerăbdare. La tabără, am cunoscut copii din diferite regiuni ale țării, am legat prietenii frumoase, ne-am delectat comunicând în voie și ne-am distrat. Marea, cu nisipul fierbinte și valurile neastâmpărate, m-au făcut să mă simt extraordinar și ne-am promis una alteia să ne vedem la anul! Pe final de „cuptor”, a avut loc întâlnirea mult așteptată cu verișorii mei de peste hotare. Cu ei, a început marea distracție: excursii, jocuri, aventuri!

Printre toate acestea, nu am uitat de carte. Lectura suplimentară și sarcinile propuse de doamna învățătoare mi-au umplut timpul în care mă ascundeam de canicula de afară.

Sfârșitul lui august e mai trist, pentru că pleacă vara,

Vara aceasta nu am fost la mare, ca în alți ani, dar și așa am avut o vacanță interesantă. În primul rând, mi-am făcut un prieten, un băiat grozav, pe nume Renat. El locuiește împreună cu părinții în Franța și a venit în vizită la ai săi. Renat vorbește foarte bine franceza, știe multe de toate și ne înțelegem perfect. Eu cunosc mai bine engleza, pentru că am învățat un an în Anglia. La propunerea surorii mele Iuliana, am mers la bibliotecă și ne-am

făcut ambii abonamente. Până acum am reușit să citesc mai multe cărți. În curând termin „Harry Potter”, dar și poveștile îmi plac la fel de mult. Din ele culeg înțelepciune populară, învăț proverbe și zicători. Cu toate că nu prea aveam chef, am făcut exerciții la matematică, pentru ca să revin la școală bine pregătit. Eu zic că ne-am odihnit minunat. Ne-am scaldat în piscină, ne-am plimbat cu trotineta, ne-am jucat de-a v-ați ascunselea. În timpul vacanței cel mai tare m-a impresionat excursia pe care am făcut-o, împreună cu familia, la Grădina Zoologică din Chișinău, unde am văzut multe animale, unele – de o frumusețe rară. Îmi pare rău că pleacă vara, dar și la școală

mă așteaptă multe surprize și noi descoperiri.

Vlad MARCU, elev în clasa a II-a la Liceul Teoretic „V. Alecsandri”

mun. Bălți

Un gospodar se duce în livadă și, la un moment dat, îl zărește pe copilul vecinului care se urcase într-un pom și culegea mere.

– Ia dă-te jos, hoțomanule! se răstește gospodarul. Hai la taică-tău, să-i arăt cum își educă fiul.

– Mai încet, nene, ca să nu audă tata. El e în pomul de lângă gard!

Învățătorul:

– Voi știți, copii, că la căldură totul se dilată, iar la frig, se contractă?

– De exemplu, vacanța școlară, îl întrerupe un elev. Vara e mare, iarna-i mică.

Mama a plecat la serviciu mai devreme, așa

Glume

că Petruț a rămas în grija tatălui său. După ce au luat micul dejun, cei doi au pornit la grădiniță. Educatoarea, însă, îi

spune tatălui că acest copil îi este necunoscut. Au mers la a doua grădiniță, apoi la a treia...

La un moment dat, Petruț își pierde răbdarea:

– Tăticule, încă o grădiniță și gata, altfel întârziu la școală!

– Care dinți apar la om în ultimul rând, lo-nele?

– Cei artificiali, domnule profesor.

– Cu câte zerouri se scrie un milion, Dănuț?

– Cu șase.

– Bravo. Dar jumătate de milion?

– Cu trei..

Vasile ROMANCIUC

CARTEA-I DARUL CEL MAI BUN

Azi e ziua mea și, uite,
Ce de-a daruri am – un munte!
Păpușele mici, cochete,
Pălării, rochii, poșete,
Ursuleți de plus, vulpițe,
Kilometri de fundițe,
Acadele, ciocolate –
Darurile-s minunate!
Dar ...din toate, pun deoparte
Unul special – o carte!
Nu cred că-am să vă uimesc –
Mie-mi place să citesc
Încă de la grădiniță...
Iar acum, sunt școlăriță –
Clasa-ntâi, sunt fată mare.
Soarele din cărți răsare,
Zice doamna-nvățătoare...
Și eu cred la fel și spun:

Cartea-i darul cel mai bun!

Citesc și cresc.
Și... vă iubesc!

Ion DIORDIEV

MAI BINE SĂ ARE

le, ce-ai vrea să fii în armată?

– Ca bădița Ion. Bunele, da tancul e la fel ca tractorul?

– Ba-i mai puternic și aleargă mai repede.

– De ce aleargă mai repede decât tractorul?

– Tractorul se mișcă încet, ca să are mai adânc pământul, iar tancul se mișcă mai iute, ca să-l ajungă pe dușman, dacă ar îndrăzni să ne fure pacea.

– Dacă e mai puternic și fuge mai repede, poate mai bine ar fi să are? zic eu.

Bunicul mă strânge la piept și nu spune nimic. Oare de ce tace?

Mama citește o scrisoare de la bădița Ion, din armată. Eu stau cocoțat pe genunchii bunicului.

– Oho! se bucură bunicul când află că bădița Ion e tanchist. Acasă a fost tractorist. Da tu, Ștefăne-

Hai să ne jucăm!

GOGOAȘA

Jucătorii formează un cerc și se așază în pirosirii. În centrul cercului se află „vulpea”. Jucătorii rostogolesc mingea („gogoașa”) de la unul la altul în așa fel, ca să n-o prindă „vulpea”. Dacă, totuși, „vulpea” prinde „gogoașa”, atunci ea ocupă locul jucătorului de la care a prins-o, iar acesta devine „vulpe”.

ESTI IȘTEȚ?

■ Găsește doi clovni identici. Trimite răspunsul la redacție și participă la concursul celor isteți!

Petre Crăciun (n. 29 august 1962, Giurgiu, Regiunea București, România) este un scriitor de literatură pentru copii, jurnalist, autor de filme documentare și realizator al mai multor emisiuni de televiziune. Este membru al Uniunii Scriitorilor din România și președinte al Filialei București Literatură pentru Copii și Tineret din cadrul USR, director al portalului „Literatură Copii” și al site-ului „Identitate Românească”.

Petre Crăciun a publicat numeroase volume de versuri și povești pentru copii, dar și romane și memorii. Este cunoscut în R. Moldova ca remarcabil autor contemporan de povești.

Este Cetățean de onoare al Municipiului Giurgiu, din anul 2014.

Petre CRĂCIUN

POEZII DIN ȚARA COPILĂRIEI

LECȚIE DESPRE ȚARĂ

– Tată, eu sunt tare mică,
Nu-nțeleg ce este Țara.

– Draga mea, e o grădină
Ce-nflorește primăvara.

– Dar Drapelul, drag părinte,
Cel în trei culori, ce este?
– Este darul din vechime
Ce ni-l lasă moșii, zestre.

– Scump cadou, dar Națiunea
Este tot o moștenire?
– Este un noian de inimi
Rezemate pe iubire.

– Despre Limba noastră veche
Ce-ai putea acum a spune?
– Au păstrat-o toți poezii
Și chiar oștile române.

– Muzica ce-acum se-aude
Este Imnul nostru, tată?
– Da, copile, este Imnul
Ce-l cântăm cu toți odată.

– Daruri multe are țara...
Simt cum inima îmi bate.
– Ești copil, dar văd în tine
Un român și jumătate.

PRIMA ZI DE ȘCOALĂ

Prima zi de școală.
Să vă povestesc...
Pe la ora șase
Iute mă trezesc.

Încă este noapte,
Dar sunt bucuroși.
Grivei n-are treabă,
Doarme somnoros.

Este curtea plină
De copii micuți.
Unii sunt mai slabi,
Alții, mai grăsuți.

Ce mulțime, iată,
Flori, părinți și... noi.
Ce ghiozdane pline...
Mergem la război?

Pentru toți începe
Școala. O frumoasă
Doamnă-nvățătoare
Ne invită-n clasă.

Pe-o fetiță blondă
O apucă teama:
– Nu stau singulică,
Vleau să vină mama!

CARTEA DE CITIRE

Eu sunt cartea de Citire...
Am venit din alte timpuri.
M-au purtat învățătorii
Prin cuvânt de anotimpuri.

Slova mea e slovă sfântă
Și alean de rugăciune.
M-au citit, prin ani, părinții
Sub copacii fără nume.

Astăzi am ajuns la tine:
Carte sfântă și frumoasă.
Prețuiește-mă, copile,
Du-mă în ghiozdan, acasă,

Și primește cu nădejde
Sufletu-mi născut în carte.
De-mi primești învățătura,
Vei ajunge hăt, departe.

ÎMI IUBESC ÎNVĂȚĂTOAREA

Sunt fetița dintr-a treia
De la școala cea mai bună.
Vă-ntrebați dacă-s premiantă?
Asta mama să o spună.

Tare mult îmi place-n clasă.
Lucruri noi ne spune doamna...
Văra stau cu nerăbdare,
Vreau s-o văd, să vină toamna.

Ce frumos, ce cald recită
Din poezii mari ai țării.
Parcă văd, în vers, Carpații,
Parc-aud chemarea mării...

Și istoria din carte
Ne-o rostește cu lumină.
Aud lovituri de spadă...
Voievozii or să vină?

Doina veche ea ne cântă
Și legende povestește...
– Să fiți mândri, spune doamna,
Că vorbiți, toți, românește.

Sunt fetița dintr-a treia,
De la școala mică, veche.
Îmi iubesc învățătoarea:
Este fără de pereche...

TOȚI ELEVII SUNT... ACASĂ

Mihăiță stă cu grijă...
Doamna vrea să îl asculte.
De ce are Alfabetul
Litere atât de multe?

Cum să facă năzdrăvanul
Să răspundă cât mai bine?
Fața i se-mbujorează...
Poate îl ascultă mâine?

Da' de unde! Doamna vine
Și-l ridică în picioare:
– Te rog să poftesci la tablă
Și să scrii, după dictare,

Vorbele ce spun îndată:
„Toți elevii sunt în clasă.”
Prichindelul scrie iute:
„Toți elevii sunt... acasă.”

– Nu e bine, Mihăiță!
Gândul tău s-a dus departe.
Nu poți fi cu capu-n școală
Și cu mintea-n altă parte.

Și atunci, timid, elevul
Mai încercă înc-o dată:
„Toți elevii sunt în clasă,
Însă vor pleca îndată.”

ȚARA COPILĂRIEI

Trăiesc într-o țară frumoasă,
Cu puști și palate de-o șchioapă.
Aici își doresc năzdrăvanii
Să vină, cu toții să-ncapă.

Băieți și fetițe, de-o seamă,
Culeg din copac turtă dulce.
Aici crește mărul de aur
Și vin spiriduși să se culce.

Grădinile-s pline de fluturi
Și drumul îți cântă-n picioare.
Îți bate la geam pitulicea,
Te-ndeamnă la joc și visare.

Pitici, călușei, biciclete,
Păpuși și mașini colorate
Ne-așteaptă în curte la joacă.
Sunt mii. Jucării minunate...

Poftește în țara aceasta...
E loc pentru pici și blonduțe.
Nu cerem carnetul de note,
Ajunge să salți din mânuțe.

E țara născută-n poveste,
Te-așteaptă corabia-n port.
La noi e duminică veșnic,
Nu-ți trebuie nici pașaport.

Te-ntâmpină-n poartă copiii,
Prietenă și-e fantezia.
E vârsta cu clipe de aur,
Trăiește-ți copilăria!

STOFĂ DE ÎNGERAȘ

De o săptămână-ntreagă
M-am făcut copil de treabă.
Cum se face dimineață,
Eu mă spăl pe dinți, pe față.

Mă îmbrac, îmi beau lăpticul,
Ia priviți, spăl și ibricul...
Merg afară, în ogradă,
Pe Lăbuș nu-l trag de coadă.

Mâța vine temătoare,
Am s-o leg iar de picioare?
Sărăcuța, e speriată...
Dar scapă nevătămată.

Jucăriile drăguțe –
Cai, unelte, mașinuțe –
Stau grămadă într-o pungă.
Nu le stric, au viață lungă.

Chiar și puii de găină
Dormitează în grădină.
Astăzi nu le fac prezența
Să le aflu rezistența.

Știu, vă întrebați în minte
Cum de sunt așa cuminte?
A venit zâna cea bună,
Mi-a zâmbit, m-a luat de mână

Și mi-a spus: – Copil poznaș,
Ai stofă de îngerăș.
Mi-a plăcut atât de mult...
C-am crezut-o pe cuvânt.

Fila creștină
pentru copii și adolescenți

Lasăți copilașii să vină la mine
Marcu (10.14.)

VEȘTEA BUNĂ

Nr. 8 (108)

Coordonator de pagină: Eudochia VERDES

„A fi fericit înseamnă a-l face fericit pe celălalt.”

(Părintele Arsenie Boca)

NAȘTEREA MAICII DOMNULUI

Prima mare sărbătoare a anului bisericesc, început la 1 septembrie, Nașterea Maicii Domnului, este cunoscută în tradiția populară ca Sfânta Maria Mică.

În tradiția creștină există legenda potrivit căreia Ioachim și Ana, părinții Fecioarei Maria, și-au dorit nespuse de mult un copil. Erau deja înaintați în vârstă și rugăciunile au rămas unica lor șansă. Ei s-au hotărât să se retragă fiecare în post și rugăciune, Ioachim

spunându-i Anei: „Iată, eu mă duc la munte și acolo voi posti și mă voi ruga lui Dumnezeu, doar se va milostivi și ne va da și nouă un copil”. Și Ana a început să se roage, promițând că, de va naște fiu sau fiică, îi va închina Domnului pruncul cu toată inima și-l va da să slujească în biserica slavei Sale.

Dumnezeu le-a ascultat rugile fierbinți, dăruindu-le un odor cu chemare dumnezeiască, cu o menire sfântă pe pământ. Așa a venit pe lume

fiica Părintelui Ceresc, Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, care ne miluiește pe noi. Numele Maria provine din ebraică și înseamnă *cea iubită, cea îndrăgită*.

Conform datinii, pe 8/21 septembrie, în dimineața sărbătorii, se aprinde o candelă lângă icoana Maicii Domnului. Membrii familiei se roagă Fecioarei Maria să le dăruiască sănătate și să îi binecuvânteze. Potrivit tradiției ortodoxe, rugăciunile adresate în această zi Maicii Domnului de către femeile care își doresc un copil sunt mai ascultate ca oricând.

Creștinii sunt îndrumați să se ducă la biserică cu pâine, fructe și lumânări. După slujba de sfințire, aceste ofrande se împart copiilor și săracilor, pentru ca familia respectivă să fie sănătoasă. Pe 8 septembrie spunem „La mulți ani!” celor care poartă numele Maria, Marian sau alte derivate.

ZIUA CRUCII

Începutul acestei vechi sărbători creștine se leagă de numele marilor Împărați creștini Constantin cel Mare și mama sa Elena, cei care au dat libertatea de credință tuturor creștinilor din Imperiul Roman prin *Edictul de la Milano* din 313.

Tradiția creștină spune că Împăratul Constantin a avut o viziune deosebită în ajunul bătăliei de la porțile Romei, împotriva rivalului său Maxențiu. Atunci i s-a arătat pe cer o cruce sub care scria „In hoc signo vinces” („Cu acest semn vei învinge”). Constantin a dat ordin ca soldații să deseneze semnul Crucii pe

scuturile lor. Bătălia s-a încheiat cu victoria lui Constantin, care a ajuns astfel Împărat al Imperiului Roman și nu a uitat ajutorul divin pe care l-a primit.

Deși trecuseră câteva veacuri de la răstignirea Mântuitorului, împărăteasa Elena, mama Sfântului Împărat Constantin cel Mare, a poruncit să fie făcute săpături pe Muntele Golgota, unde s-au descoperit trei cruci. Pentru a afla care este Crucea pe care a fost răstignit Mântuitorul, a fost adusă o femeie bolnavă și i s-a spus să atingă pe rând crucile. Aceasta a atins prima cruce, apoi pe a doua, iar când s-a atins și de a treia cruce, s-a vindecat pe loc de boala ce o chinuia de multă vreme.

În ziua de 14 septembrie a anului 335, Sfânta Cruce a fost înălțată în biserică, spre închinare și cinstire a celor ce mărturiseau credința creștină.

De atunci a început să fie sărbătorită **Înălțarea Sfintei Crucii**, Crucea Domnului devenind simbolul credinței creștine.

Când este bine să ne facem Sfânta Cruce:

- ◆ dimineața când ne trezim;
- ◆ când începem și terminăm un lucru sau lecțiile;
- ◆ înainte de a pleca de acasă;
- ◆ înainte și după mâncare;
- ◆ când trecem pe lângă o biserică;

- ◆ când intrăm și când ieșim din biserică;
- ◆ seara înainte de culcare.

Atunci când facem corect semnul Sfintei Crucii, noi arătăm că îl iubim pe Dumnezeu și credem că El ne poate ajuta, trebuie numai să-L rugăm.

Sărbători creștine

8/21 septembrie – Nașterea Maicii Domnului (Sfânta Maria Mică)

14/27 septembrie – Înălțarea Sfintei Crucii (Ziua Crucii)

RUGĂCIUNE LA IESIREA DIN CLASĂ

Toți, cu inima curată,
Ție, Doamne, Ți mulțumim,
Tu, cu harul Tău, Preasfinte,
Ne-ajută oameni buni să fim.

De greșeli să ne ferim,
Țara noastră s-o iubim,
Fiii Tăi iubiți să fim,
Ție, Doamne, noi îți mulțumim.
Amin.

„BUCURIA CREDINȚEI”

• Ansamblul folcloric „Alțița” deschide sărbătoarea

Recent, copiii din satele raionului Drochia, dar și Râșcani, împreună cu familiile lor, au fost invitați la prima ediție a Festivalului Creștin Educativ „Bucuria Credinței”.

După cum s-a exprimat metaforic Părintele Constantin Dascăl din s. Recea, „Prin această sărbătoare, în inimile copiilor s-a sădit o sămânță a frumosului, o sămânță a binelui. Și rolul nostru este

• Un grup de participanți la Festivalul „Bucuria Credinței”

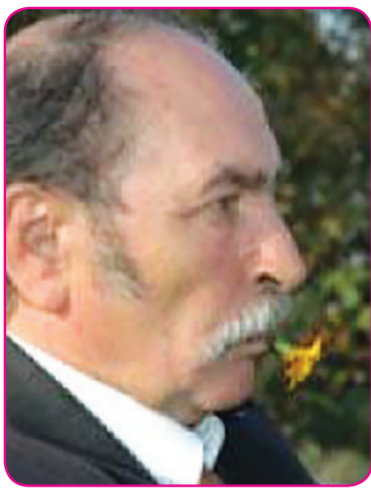
Numeroși participanți s-au adunat în Parcul Central din or. Drochia pentru a celebra credința și tradițiile ortodoxe. Agenda festivalului a inclus ateliere educative, concursuri și spectacole.

Copiii au vorbit sincer despre Dumnezeu, despre credința strămoșească. Ei au participat la concursurile de poezie și desene cu tematică creștină, au urcat pe scenă pentru a-i cânta Domnului pricisne. De asemenea, au înscenat o mică șezătoare despre viața Sfântului Prooroc Ilie, sărbătorit în acea zi. A domnit o atmosfera plină de har și inspirație, în care înflorea credința.

ca să facem din copiii noștri niște oglinzi care să radieze. Sf. Vasile cel Mare spunea că Dumnezeu este soarele, iar noi, oamenii, suntem oglinzile. Și oglinda, dacă este curată, radiază lumina soarelui, iar dacă nu este curată, nu radiază nimic.”

Acest Festival creștin-educativ pentru copii a fost organizat la inițiativa lero-diaconului Afanasie, mănăstirea „Sf. Prooroc Ilie”, din s. Nicoreni și susținut de Asociația Copiilor Ortodocși „Clopotnița” din R. Moldova în parteneriat cu Consiliul Raional Drochia, Primăria Raional Drochia și Direcția Raională Cultură.

Cor. „F.D.”

PERSONAJELE:

TELEFONUL vorbitor
BUNICA
EMIL, nepotul, elev
ELIZA, colegă de clasă cu Emil (vocea)
SOFIA, fetița cu cățelușul Betu
MĂTURĂTORUL
HOȚUL
POLIȚISTUL
PREZENTATORUL
OPERATORUL 112 (vocea)

Odaia bunicii.

Bunica citește o carte.

BUNICA: Am citit doar câteva pagini... Ce povestire interesantă! Când eram mică, această carte încă nu fusese scrisă. Autorul e un scriitor tânăr...

Se aud bătaii în ușă.

BUNICA: Intră...Ușa e deschisă!

Intră nepotul.

EMIL: Bună ziua, bunico!
BUNICA: Vino la bunica să te sărute... (il cuprinde).

EMIL: Mi-a zis mama că vrei să mă vezi...

BUNICA: Da, am vrut să te văd. Ți-am pregătit un cadou. Numai mâine nu-i poimâine, când e ziua ta de naștere. Nouă ani vei împlini! Nouă ani!

Iată îți dăruiesc această carte, e foarte captivantă... Am citit mai multe pagini...

EMIL: (ia cartea) Mulțumesc mult, bunico!

BUNICA: Și... încă ceva... Ia și cutiuța aceasta.

EMIL: Ce-i în ea?

BUNICA: Ghicește!

EMIL: O ciocolată!

BUNICA: Nu, n-ai ghicit... E un telefon mobil, dragul meu nepot!

Emil o cuprinde pe bunica.

EMIL: De când visam să am și eu așa ceva...

BUNICA: Ți-ai mai spus un lucru... Telefonului, uneori, îi place să vorbească...

EMIL: Da?

BUNICA: Așa mi-a spus vânzătorul. Ce-i drept, față de mine n-a vorbit nimic.

EMIL: Mulțumesc, bunico, pentru carte și telefon (iese).

BUNICA: Stai un pic. Am să te mai rog ceva. Telefonul poate fi folosit doar atunci, când ai nevoie urgent să faci legătura cu un coleg sau cu părinții. Ai înțeles?

EMIL: Am înțeles.

BUNICA: Când va începe noul an școlar – pe parcursul lecțiilor telefoanele tuturor elevilor vor fi închise.

EMIL: Am înțeles! La revedere, bunico, fii sănătoasă!

Strada. Imagini filmate pe fundal.

Nepotul (chipurile, merge pe stradă), cântă:

Dragi copii. Eu sunt Emil,
Am un telefon mobil,
Și acumă vă pot spune:
Am să pot dialoga
Cu colegi din clasa mea.
E-o minune! O minune.

Sună telefonul.

EMIL: Alo, alo!
VOCEA BUNICII: Nepoate, sunt eu, bunica. Am telefonat să văd, dacă funcționează telefonul.

EMIL: Are un sunet foarte plăcut.

VOCEA BUNICII: Ai ajuns acasă?

EMIL: Încă nu, bunico.

TELEFONUL (Meditază).
Stăpânul meu e un mincinos fără pereche. M-am săturat să-l mai ascult. Am să fug de la el! (Dispare cântând).

Singur chiar de-o să rămân.
În sfârșit – venit-a ceasul,
Am fugit de la stăpân,
Căci el minte la tot pasul...

O să mă ascund în grabă
Pe sub frunze, undeva,
Poate-o fi un om de treabă
Cel ce m-a găsi cumva...

Apare în scenă un moș cu o mătură mare.

MĂTURĂTORUL: Zău că-s niște păcate, măi... De la căldu-

TELEFONUL: Lăsați-mă, vă rog, acolo, sub grămada de frunze... Poate mă va găsi altcineva...
MĂTURĂTORUL: Dacă zic...

Ascunde telefonul pe sub frunze și pleacă. Apare o fetiță, Sofia, cu cățelușul Betu.

Betu sare în sus de bucurie. Sofia cântă.

Cum așa să n-ai în casă
Și un cățeluș de rasă.
El e ca o jucărie
Și-ți aduce bucurie.

Iar când soarele răsare,
Ieși cu dânsul la plimbare.
Tu te plimbi și el se plimbă
Și stăpânul nu și-l schimbă.

OPERATORUL: Unde vă aflați?

SOFIA: La intrarea în parcul „Valea Trandafirilor”.

OPERATORUL: Vor fi întreprinse măsuri. Stați pe loc.

SOFIA: Bine (începe să fredoneze o melodie).

Se repetă cântecul de mai sus.

Cum așa, să n-ai în casă
Și un cățeluș de rasă?
El e ca o jucărie
Și-ți aduce bucurie.
Iar când soarele răsare,
Ieși cu dânsul la plimbare.
Tu te plimbi și el se plimbă
Și stăpânul nu și-l schimbă.

Titus Știrbu
PERIPETIILE UNUI TELEFON MOBIL
scenă pentru teatrele de copii

M-am așezat pe o bancă și citesc din cartea pe care mi-ai dăruit-o. Pare interesantă.

VOCEA BUNICII: Bravo ție!

TELEFONUL: Spune minciuni.

EMIL: Ia te uită la el! Știe să vorbească. Poate mai rostești ceva?

Telefonul tace.

PREZENTATORUL: Copii, cum credeți: băiatul spune minciuni?!

Răsună vocile copiilor: „Da! da! Da! Spune minciuni!”

EMIL: Am să încerc să-i telefoniez Elizei... Aveam undeva notat telefonul ei. (caută în agenda): Iată-l. Zero, șase, nouă.....

Se aude sunetul telefonului. Răsună vocea Elizei din culise.

VOCEA ELIZEI: Alo, cine-i? Cine mă sună?

EMIL: Eu sunt, Emil. De azi am și eu telefon mobil. Notează-ți numărul.

VOCEA ELIZEI: Minunat. Vom putea discuta mai des... Ce faci, Emil?

EMIL: Mi-am făcut abonament la bibliotecă. Și am luat mai multe cărți conform listei pe care ne-a dat-o învățătoarea pentru vacanță.

VOCEA ELIZEI: Nici eu nu stau degeaba!

TELEFONUL: Băiatul minte.

PREZENTATORUL: Copii, cum credeți: băiatul spune minciuni?!

Răsună vocile copiilor: „Da! da! Da! Spune minciuni!”

EMIL: Ia te uită...Telefonul acesta vorbește numai atunci când mă laud...

Sună telefonul lui Emil.

VOCE DE COPIL: Emil, salut! Am vorbit acum cu Eliza. Mi-a spus că ai telefon și mi-a dat numărul. Te felicit. Ce mai faci?

EMIL: (Urmărește o verighetă pe crengile copacilor) Am citit până acum și, iată, am ieșit un pic să mă plimb. Fac o pauză, încep a mă cam durea ochii...

TELEFONUL: Stăpânul meu minte!

PREZENTATORUL: Ce ziceți, copii? Emil minte?!

Răsună vocile copiilor: „Da-a, spune minciuni. E mincinos!”

ra asta și frunzele copacilor au prins a se usca! Ia te uită – au acoperit toate cărărușele!

Moșul mătură cântând.

Soare, soare, frățioare,
Ai milă un pic de noi,
Strânge-ți razele în țară
Că pică frunza-n șuvoi
Și lasă copacii goi.

Apare în fugă Emil.

EMIL: (Se apropie de moșul care nu-i dă nici o atenție măturând în continuare). Nene! Nene! Ascultați-mă, vă rog.

MĂTURĂTORUL: S-a întâmplat ceva?

EMIL: S-a întâmplat... N-ai găsit aici un telefon? Am stat... pe bancheta aceasta.

MĂTURĂTORUL: Nu, nu l-am văzut. Ți-ai pierdut telefonul mobil?

EMIL: Parcă a intrat în pământ...

MĂTURĂTORUL: Îl găsim noi acușica... (scoate din buzunar telefonul personal).

Ce număr are telefonul tău? Dacă-i pe aici – va suna, se va auzi. Spune-mi numărul!

EMIL: Eu nu-l țin minte. Telefonul e nou-nouț...

MĂTURĂTORUL: Atunci, nu știi cum îl vei găsi...

Emil pleacă în fugă. Moșul se apucă iar de măturat...

Găsește telefonul.

MĂTURĂTORUL: Iată unde-mi erai... (strigă) Măi băiete! Măi băiete! (ridică telefonul de jos) Cât voi mai mătura pe aici – poate se va întoarce flăcăul...

TELEFONUL: Lăsați-mă, vă rog, acolo, sub frunze...

MĂTURĂTORUL: Ia te uită...Telefonul știe să vorbească. De ce nu ne-ai dat de știre, doar ai auzit că ești căutat...

TELEFONUL: Nu vreau să mă întorc... Emil minte pe toată lumea.

MĂTURĂTORUL: Cum minte?

TELEFONUL: Spune minciuni...

MĂTURĂTORUL: Ia să-i întreb pe spectatorii din sală... Să cred cuvintelor rostite de telefon, copii?

Răsună vocile copiilor. „Nu-i întoarceți lui Emil telefonul! El e un mincinos. Nu-l merită!”

Cățelușul începe să latre, scormonind prin frunze.

SOFIA: Ce-ai văzut, Betisor? Sau ai găsit ceva? (Se apropie de cățeluș) Vai, un telefon mobil! Cineva l-a pierdut și frunzele l-au acoperit. Oare al cui să fie? În jur nu-i nimeni ..

Apare Hoțul.

HOȚUL: Cum nu-i nimeni? Iată, sunt eu.

SOFIA: Nu cumva acest telefon este al dumitale?

HOȚUL: Desigur, al meu e. L-am pierdut și acum îl caut. Mă bucur că l-ai găsit.

PREZENTATORUL: Oare Hoțul spune adevărul?

Voci din sală: „Spune minciuni! Minte!”

SOFIA: Nu l-am găsit eu. Cățelușul meu, Betu, l-a găsit. Sub frunzele celea.

HOȚUL: Ce cățeluș bun ai. Mulțumesc, Betu!

Hoțul dispare. Apare Emil.

EMIL: Spune-mi, te rog, plimbându-vă pe aici, n-ai găsit un telefon?

SOFIA: Am găsit.

EMIL: Nu mai spune... Și unde-i?

SOFIA: I l-am întors stăpânului, care tocmai îl căuta.

EMIL: Telefonul avea învelitoare de culoarea blăniței cățelușului?

SOFIA: Întocmai.

EMIL: Acela era telefonul meu (începe să plângă). Te-a mințit omul... Încotro a plecat?

SOFIA: Încolo! (Arată cu mâna).

Emil iese în fugă.

SOFIA: Cât era de amabil și cât de politicoș... Nu puteam să nu-l cred! Dar... vedem noi! Acuș telefonul la 112. (Formează numărul). Alo! Alo!

OPERATORUL: Vă ascult. Ce s-a întâmplat?

SOFIA: Un băiețel și-a pierdut telefonul. Eu l-am găsit. Dar un bărbat, care trecea pe alături, a zis că e al lui. L-a luat și a plecat. Băiețelul plânge...

OPERATORUL: Cum arăta hoțul?

SOFIA: În cămașă roșie și cu pălărie albă. O poartă așa ca să nu i se vadă ochii...

În scenă intră un polițist, trăgându-l pe Hoț.

POLIȚISTUL: Bună ziua! Ești fetița care a telefonat la 112?

SOFIA: Da, sunt eu. Mă numesc Sofia.

POLIȚISTUL: Aceasta e persoana, care v-a luat telefonul?

SOFIA: Da, domnule polițist.

POLIȚISTUL: (către Hoț) Recunoști că ai săvârșit un furt?

HOȚUL: Recunosc.

POLIȚISTUL: L-am documentat. Va achita o amendă usturătoare. (Către Hoț.) Pentru prima infracțiune... vei achita doar o amendă... Acum ești liber. (Hoțul pleacă.) Dar... băiatul, proprietarul telefonului, pe unde-i?

SOFIA: A plecat în fugă. Poate-l găsește pe omul cu pălărie albă...Dar iată-l, vine și el!

Intră Emil și Bunica.

BUNICA: M-a anunțat nepotul că și-a pierdut telefonul... L-ai găsit?

TELEFONUL: Vă rog, nu mă întoarceți stăpânului meu.

POLIȚISTUL: Ia te uită! Un telefon vorbitor!

TELEFONUL: Am fugit de la el.

POLIȚISTUL: Cum ai fugit?

TELEFONUL: Foarte simplu. Am sărit din buzunar, fără să mă simtă.

SOFIA: Dar de ce ai fugit?

TELEFONUL: Fiindcă el... minte. La tot pasul spune minciuni.

BUNICA: Deci, și pe mine m-ai mințit, când mi-ai spus că stai pe bancă și citești...?

EMIL (își lasă capul, fără cuvinte).

POLIȚISTUL: Dar ceilalți copii, care au și ei telefoane mobile, tot spun minciuni?

TELEFONUL: Și ei, dar... nu chiar la tot pasul.

POLIȚISTUL: Eu zic așa: îi întorcem telefonul băiatului cu o condiție: să citească această carte și să o povestească altor colegi.

BUNICA: Și să nu mai spună minciuni...

POLIȚISTUL: Ești de acord?

EMIL: Da, sunt de acord. Vă mulțumesc!

(Cortina)

Nr. 8 (138) **ÎnVaȚă**
Să Fii MARE
 ediție pentru
 adolescenți
 Coordonator de pagină: Renata CUPCEA

Labirintul iluziilor

Într-o lume colorată de ecrane și reflectoare, unde stelele de cinema strălucesc ca niște zeițe, mulți elevi își îndreaptă privirile către cerul luminos al celebrității. Cu dorința de a imita anumite staruri, tinerii călătoresc imaginar printr-o lume plină de idealuri și așteptări, fără să realizeze că drumul lor poate fi presărat cu capcane ascunse.

DORINȚA DE A FI UN STAR

Imaginați-vă că stima de sine a unui elev este ca un cristal prețios scilpitor, dar foarte fragil. Atunci când aceștia se compară cu starurile de pe micile ecrane, cristalul lor se poate sparge în mii de bucăți. Frumusețea idealizată promovată de mass-media este precum o statuie de gheață, frumoasă, dar efemeră. Când elevii își dau seama că nu pot atinge această frumusețe perfectă, cristalul lor interior începe să se fisureze, provocând nesiguranță și complexe. Aceasta este capcana în care tinerii pot că-

dea, uitând că adevărata strălucire vine din interior și își neglijează alte domenii importante ale vieții, precum educația și dezvoltarea personală, lăsându-se distrași de lumina orbitoare a aparențelor. În sala de clasă, competiția pentru a fi cel mai „cool” sau „stilat” este ca o luptă acerbă a rivalității. Elevii, care se compară între ei, devin dușmani într-un război ridicol, în care câștigă cel care are cea mai „strălucitoare” armură. Acest război neîncetat poate duce la conflicte și la o atmosferă încărcată de

ură și invidie. În loc să își ofere sprijin și încurajare, elevii își măsoară forțele, creând un câmp de bătălie emoțional care poate să lase urme adânci în relațiile lor.

Această călătorie pe cărări periculoase poate duce la probleme serioase de sănătate fizică, dar și mentală. În loc să exploreze un drum al sănătății și al echilibrului, tinerii se pierd în labirintul presiunii și al așteptărilor nerealiste.

Valorile precum integritatea, curajul și empatia sunt bijuterii care nu pot fi cumpărate sau imitate, dar care pot străluci cu o lumină mult mai intensă decât orice ideal superficial, dar acestea sunt uitate atunci când ochii văd alte lucruri. Este esențial ca părinții, educatorii și comunitatea să ghideze tinerii spre a le descoperi și a aprecia adevărata frumusețe interioară. În acest fel, ei vor putea găsi o lumină autentică ce le va călăuzi pașii pe calea vieții, fără a se pierde în labirintul iluziilor.

Nata OTGON

Crizele pubertății

ȘCOALA ȘI REVOLTA ADOLESCENȚILOR

Înțelegă simplu ca reprezentând acea „perioadă” a vieții omului cuprinsă între vârsta pubertății și cea adultă, adolescența se dovedește a fi, de fapt, vârsta marilor confruntări și a descoperirilor deopotrivă. Copilul de ieri, pentru care plecarea la școală era un eveniment important și benefic, odată ce devine adolescent, vede lucrurile în alt mod. Sursa: edict.ro

Adolescenții au comportamente diferite în funcție de felul lor de a fi, fie temperament sau anturajul în care au crescut.

Adolescentul **revoltat** este tânărul care sfidează norme și interdicții; el are o fire permanent conflictuală, își manifestă în mod excesiv nevoia de libertate, de aceea îl întâlnim fugind de acasă ori absentând de la școală. Un asemenea adolescent, foarte adesea, a crescut într-un mediu în care violența i-a fost familiară; adesea a fost umilit de către părinți, a fost agresat ori a asistat la scene de agresiune între membrii familiei.

Adolescentul **anxios** este tânărul care poate trece cu ușurință drept un depresiv. El experimentează frecvent episoade de rău fizic și de disconfort sufletec (tahicardie, neliniște, plictis, apatie), are o fire instabilă emoțional, iar dezechilibrele pot fi acutizate din cauza frecvențelor insomnii și a tulburărilor alimentare. Acest comportament al adolescentului poate fi din motiv că a pierdut pe cineva drag, că părinții lui au divorțat, că el s-a îmbolnăvit etc.

Adolescentul **retras** este tânărul care manifestă dezinteres față de școală sau față de autoritatea părinților. Deși nimeni nu își dorește un copil retras, retragerea are și o componentă pozitivă, putând fi înțeleasă în două moduri. Pe de o parte, tânărul poate experimenta treptat ruperea de tutela părintească, pe de altă parte, însă, poate fi un adolescent dezinteresat de școală.

Adolescentul **extremei negative** este tânărul ce ia decizii impulsive și riscante foarte adesea cu efect autodestructiv. E cel care alege cu ușurință să experimenteze consumul de alcool sau de droguri, intră în anturaje cu potențial infracțional sau în secte religioase, fără a se gândi la consecințe.

În concluzie, poate trebuie să admitem că nu adolescența este „o vârstă ingrată”, ci situațiile prin care adolescenții trec și că, doar comunicând, colaborând, înțelegând și punând în tot ceea ce facem ceva din sufletul nostru, putem să-i ajutăm să depășească aceste situații și, implicit, criza cu care se confruntă.

Mens sana in corpore sano

PROFILAXIA BOLILOR INTESTINALE

Printre cele mai răspândite infecții pe globul pământesc bolile intestinale ocupă unul din primele locuri. Din acestea fac parte: febră tifoidă, febrele paratifoide, holera, dizenteria, bolile provocate de virusuri, helminti și bacterii. Lupta cu infecțiile intestinale este complicată. Dificultățile sunt create de unele particularități ale acestor boli: diversitatea cauzelor care le provoacă, diferite modalități prin care se manifestă, posibilitatea transmiterii lor prin intermediul celor mai diferite obiecte din mediul înconjurător, rezistența mare a agenților patogeni ș.a.

Una din condițiile inerente de combatere cu succes a infecțiilor intestinale continuă să rămână cunoașterea de către masele largi ale populației a căilor de răspândire a acestor boli și a măsurilor principale de profilaxie a lor. Aceste lucruri trebuie să le cunoască nu numai părinții și pedagogii, dar și copiii, căci ei suferă cel mai frecvent de boli intestinale.

Căile principale pe care agenții patogeni pătrund în organism sunt apa și produsele alimentare contaminate. Fiecare dintre noi a fost martor ocular când copiii insistau să li se dea să guste fructe nespălate, abia cumpărate. Mulți dintre părinți le satisfac această rugămintă. Probabil, ei nu știu sau uită că, să zicem, pe căpșune, vișine, fragi agenții patogeni ai dizenteriei sunt viabili timp de 3-4 zile, pe mere, coacăză, struguri, pere – 5-7 zile, pe prune – 6-8 zile. Fructele și legumele pot fi infectate nu numai prin intermediul mâinilor celor care le culeg sau le vând, dar și prin apa contaminată cu care au fost udate, prin intermediul muștelor care se așază pe produse. Din cele expuse rezultă: trebuie de băut numai apă fiartă, fructele și legumele trebuie bine spălate, iar unele – opărite.

Laptele și produsele lactate sunt, de asemenea, un mediu extrem de favorabil pentru înmulțirea agenților patogeni ai dizenteriei, febrei tifoide și altor boli intestinale. Bacilul dizenteric, spre exemplu, nimerind în lapte, este activ timp de 20 de zile și poate provoca

îmbolnăvirea omului. Cei care preferă laptele crud vor trebui să renunțe la acesta și să-l consume numai în stare fiartă.

Apare întrebarea: cum are loc transmiterea microbilor bolilor intestinale de la persoanele bolnave la cele sănătoase? De regulă, microbii nimeresc, mai întâi, pe mâini, de pe mâini pe alimente (pâine, legume, lapte), iar cu alimentele contaminate – în gură. Microbii pot nimeri pe mâini când ne atingem de lenjeria unei persoane bolnave de dizenterie, de podea, de tălpile pantofilor, de minge. Același lucru se poate întâmpla când atingem anumite obiecte din toaletă, care au fost infectate de cineva bolnav.

De aceea, dacă elevul apucă cu mâinile nespălate pâinea, mărul, bomboana, farfuria, el poate transmite pe produse și veselă diferiți microbi, molipsindu-se pe sine și pe cei din jur.

Microbii pot pătrunde în gură nu numai împreună cu hrana, dar și direct de pe mâinile murdare. Aceasta se întâmplă cel mai des cu persoanele care au urâtul obicei de a băga degetele în gură și, ceea ce e și mai rău, de a-și roade unghiile cu dinții.

CUM SĂ PREVENIM BOLILE INTESTINALE?

1. Ai grijă în permanență de curățenia mâinilor – spală-le cu săpun înainte de masă și după ce ai fost la toaletă.
2. Nu mânca din mers, la joacă, afară.
3. Bea numai apă fiartă.
4. Înainte de a consuma fructele și legumele, spală-le bine și clătește-le cu uncrop.
5. Păzește hrana de pătrunderea prafului, insectelor.
6. Ia masa de 4 ori pe zi, la aceleași ore.
7. În timpul mesei nu te grăbi, mestecă bine hrana.
8. Mănâncă din veselă curată.
9. Dejunul, pe care-l iei la școală, învește-l într-un șervețel sau hârtie curată.
10. Respectă cu strictețe normele de igienă.

Ion CUZUIOC, medic, Eminent al Ocrotirii Sănătății

Tinere talente

CÂNTECUL ADUCE BUCURIE ȘI LUMINĂ

În zilele vacanței de vară m-am întâlnit la diverse evenimente cu **Evelina BURUNSUS**, originară din orașul Rezina. Am descoperit că avem multe în comun. La fel ca mine, este îndrăgostită de cântecul folcloric și își dorește o carieră muzicală. După ce participase la o emisiune televizată, am stat puțin de vorbă și am discutat-o despre una, despre alta. Așa că vă propun un succint portret de creație al acestei domnișoare talentate.

• **Evelina Burunsus**

Evelina este elevă în clasa a VII-a la Liceul Teoretic „Olimp” din orașul Rezina. Avea 8 ani când a luat vioara pentru prima oară în mâini. Mama ei, dna Margareta, a observat că fiica are voce și că îi place mult să cânte. Fapt care a motivat-o să o înscrie la Școala de Arte pentru copii din orașul Rezina. Aici ia lecții de vioară și lecții de canto. Rezultatele nu s-au lăsat mult așteptate.

Astăzi Evelina interpretează muzică populară, ușoară și academică, dar cel mai aproape de suflet îi este muzica populară. La 12 ani a debutat cu piesa „Neamul meu”, în colaborare cu textiera Natalia Cucovei și compozitorul Sergiu Cabătut. Face parte din două colective cu titlu model: Ansamblul folcloric „Opincuta”, condus de dna Eugenia Cernega, profesoara ei de canto, și Capela „Doina Nistrului”, dirijor dl Ion Scutelnic.

Acum, la vârsta de 13 ani, are imprimate în studio mai multe piese, cum ar fi: „Neamul meu”, „Basmul iernii”, „Colindul neamului”, „Sunt fată de moldovean”, „Dragi mi-s moldovencele”,

„Mama”, „Tatăl meu, suflet de pâine”. Deși este abia la început de cale, a reușit să înregistreze și două videoclipuri pentru piesele „Hai la joc” și „Orașul meu”. Evelina mi-a destăinuit cât de mult și-a dorit să lanseze un cântec anume despre orașul natal Rezina, pentru a-i reda frumusețea și a-și exprima dragostea față de locul în care s-a născut. Și cât este de fericită că visul i s-a împlinit!

Vara aceasta a avut o agendă deosebit de bogată. Bunăoară, a fost invitată la Festivalul „La Nistru, la mărgioară” din s. Telița, raionul Anenii Noi, împreună cu ansamblul „Opincuta” din care face parte. A urmat „Festivalul Pescarului” din or. Rezina, iar, la început de august, a cântat în localitatea Ruseștii Noi, raionul Ialoveni, la concertul cu genericul „Diaspora Acasă”. A participat cu un buchet de melodii și la un concert de caritate în satul Suruceni, după care a reprezentat raionul Rezina la „Festivalul Seniorilor” din satul Vișoara, raionul Edineț. Pentru sărbătorile naționale de la sfârșitul lunii august a pregătit un program special pe care l-a prezentat publicului din raionul Florești.

Am întrebat-o ce-și dorește cel mai mult în momentul de față. Mi-a spus că speră cât mai curând să își lanseze propriul album. Și că s-ar simți fericită să apară în concert cu interpreți de la noi din țară și din România. Printre preferații ei sunt Doina Sulac, Igor Cuciuc, Doina Arseni, Sofia Vicoveanca, Fuego, Andra, Irina Loghin. Până acum a cântat alături de Margareta Clipa, Ștefan Deaconița pe o scenă din România.

Evelina BURUNSUS este o tânără energică, îndrăzneată și visătoare. Iar visurile ei cele mai arzătoare sunt legate de muzică. De speranța de a fi apreciată și promovată ca tânără interpretă. Vrea să împărtășească oamenilor fericirea din harul pe care l-a primit de la Dumnezeu, prin cântec să aducă bucurie și lumină în ochii lor.

Dragă Evelina, mult succes!

Alexandrina DOBOȘ, elevă la Școala de Arte „Timotei Bătrânu”

mun. Hâncești

MÂNIA LUI TÂNDALĂ

(SNOAVĂ)

Un om avea ciudă pe Tândală și, prinzându-l odată, i-a tras o mamă de bătaie, ca să-l țină minte. Iată că după aceea se întâmplă să se întâlnească Tândală cu Păcală.

– Așa c-ai luat-o bună? zice Păcală. Te-a rupt în bătaie omul acela.

– He-he!... face Tândală. Norocul lui că era gata înciudat. De aceea m-a și bătut. Da eu trebuia să aștept să mă mâinii. Iaca acumă să-mi cadă el mie!

GHICI CHICITOAREA MEA!

După deal, dintr-un tezaur
Au țâșnit săgeți de aur. (Răsăritul)

Două mame sunt pe lume
Care poartă-același nume
Și au zece copilași,
Hărniciei și dragălași. (Mâinile)

Pe un deal rotat
Șade un moșneag umflat. (Dovleacul)

Lunile anului în tradiția populară

SEPTEMBRIE – RĂPCIUNE

Luna septembrie are și denumirea de „răpciune”, adică începutul timpului răcoros, precum și „vinicer”, aceasta fiind luna strugurilor.

În popor se spune:

- ♦ Dacă în răpciune (septembrie) tună, în faur (februarie) va fi zăpadă mare și an mănșos, plin de recolte bogate;
- ♦ Dacă răpciune e cald, brumărel (octombrie) e rece și umed;
- ♦ Dacă rândunelele pleacă devreme, e semn că iarna va veni repede.

Pe 8/21 septembrie sărbătorim **Sântămăria Mică** (Nașterea Maicii Domnului), dată considerată hotarul astronomic dintre vară și iarnă. Acum se închide pământul pentru reptile și insecte, pleacă rândunelele spre țările calde, se schimbă pălăria cu căciula, au loc târguri și iarmaroace de realizare a produselor agricole. De Sântămăria Mică sunt legate și alte activități: se culeg ultimele plante de leac, se bat nucile, pentru ca, la anul, să facă rod, se seamănă grâul, orzul, secara ș.a.

De **Ziua Crucii** (14/27 septembrie) există obiceiul de pomenire a morților, dându-se de pomană ulcele noi cu miere sau apă și un colac cu o lumânare deasupra. Ziua Crucii este o zi prielnică pentru culegerea plantelor de leac, tot acum începe și culesul viilor.

• **Membrii Ansamblului etnofolcloric „Mugurașii” din s. Cruglic, r-nul Criuleni**

Festival regional

„CÂNTEC VECHI ÎN SAT CÂNTAT”

• **Evoluază ansamblul „Frunze de dor” din s. Pitușca, cond. art. Nicolae Mănescu**

Tradițional, a treia duminică din luna august a adunat la Pârjolteni mulți admiratori ai cântecului popular. Anul acesta s-a desfășurat cea de-a IX-a ediție a îndrăgitei Festival „Cântec vechi în sat cântat”.

Evenimentul a început cu o paradă a portului popular, cu participarea ansamblurilor folclorice din raionul Călărași (Pitușca, Răciula, Petriceni, Vălcineț), din raionul Fălești (Călugăr) și Ialoveni (Sociteni). După care toată lumea s-a îndreptat spre Centrul Cultural Pârjolteni, iar artiștii, rând pe rând, au urcat pe scena frumos decorată, inspirată de stilul tradițional al Casei Mari.

Festivalul a fost centrat pe punerea în valoare a cântecului strămoșesc. Colectivele artistice au venit cu un program deosebit. Au răsunat cântece folclorice autentice, oferind publicului un spectacol de zile mari.

Sursa: Direcția Culturală Călărași

Pentru prima dată, Jocurile Olimpice s-au derulat în Grecia antică, în orașul Olympia, în anul 776 î.Hr. Acestea erau competiții sportive dedicate lui Zeus și se desfășurau la fiecare patru ani. După o pauză de aproape 1500 de ani, Jocurile Olimpice moderne au fost „reînviată” în 1896, la Atena, Grecia. De atunci, ele au devenit cel mai important eveniment sportiv internațional, adunând împreună sportivi din întreaga lume pentru a concura în spiritul prieteniei.

EROII NOȘTRI LA JOCURILE OLIMPICE DIN PARIS 2024

Jocurile Olimpice de vară reprezintă un eveniment sportiv care se desfășoară o dată la patru ani și sunt organizate de Comitetul Internațional Olimpic. Anul acesta, grandioasa manifestare sportivă, care unește toate națiunile, a avut

loc la Paris, Franța, în perioada de 26 iulie - 11 august.

Republica Moldova a participat pentru prima dată, iarna, la Jocurile Olimpice ca națiune independentă la Lillehammer în 1941. De atunci, sportivii moldoveni au fost

prezenți la toate edițiile Jocurilor Olimpice de vară și de iarnă. Ediția din această vară va rămâne în istoria țării noastre ca una cu cea mai bună evoluție de până acum a sportivilor moldoveni.

Până în prezent, Republica Moldova a câștigat în total 10 medalii olimpice; 3 de argint și 7 de bronz. Cele mai multe medalii au fost obținute la probele sportive de box, caiac-canoe și judo.

La recente jocuri Olimpice, sportivii moldoveni au obținut cea mai bună performanță de până acum, câștigând 4 medalii: una de argint și trei de bronz.

Cei care au reușit să ducă faima țării noastre în toată lumea sunt Anastasia Nichita, Denis Vieru, Adil Osmanov

și Serghei Taramovschi. Ei sunt eroii noștri din acest an.

Anastasia Nichita a câștigat medalia de argint, fiind prima luptătoare din Moldova care a urcat pe podium la Jocurile Olimpice. Ea a demonstrat o determinare și o forță incredibilă, devenind un model pentru tinerii sportivi din țara noastră.

Denis Vieru și Adil Osmanov - ambii judocani - au obținut medalii de bronz la categoriile lor de greutate. Performanțele lor au fost rezultatul multor ani de antrenamente intense și sacrificii.

Serghei Tarnovschi, canoistul nostru, a câștigat o medalie de bronz la proba de 1.000 de metri, repetând performanța de la Olimpiada anterioară.

Serghei a arătat că perseverența și munca asiduă se pot solda cu rezultate remarcabile.

Aceste reușite au adus multă bucurie și mândrie în țara noastră. Sportivii au demonstrat că, prin efort și dedicație, putem atinge performanțe deosebite. Ei sunt modele pentru toți copiii care visează să devină campioni. Succesul lor a inspirat mulți tineri să facă sport și să viseze la propriile lor medalii olimpice.

Următoarea ediție a Jocurilor Olimpice va avea loc în 2028, la Los Angeles. Sportivii noștri se vor pregăti intens pentru a aduce și mai multe medalii acasă. Până atunci, să-i susținem și să ne inspirăm din poveștile lor de triumf!

Cor. „F.D.”

Istории de succes

CAMPION EUROPEAN LA DOAR 14 ANI

Andrei Timošcov este un băiat de 14 ani din Moldova care iubește și practică boxul. De mic copil, Andrei a început să se antreneze la clubul sportiv „Timoskov Sport Club” și a muncit din greu pentru a deveni din ce în ce mai bun. Până acum, Andrei a participat la 72 de lupte și a câștigat 70 din ele.

În perioada 1-11 august 2024, Andrei a participat la Campionatul European de Box pentru elevi, care

a avut loc în Banja Luka, Bosnia și Herțegovina. La această competiție au venit 360 de sportivi din 30 de țări. Andrei a luptat în categoria de greutate de 60 kg și a avut un parcurs impresionant. A învins sportivi din Slovacia, Ungaria, România și, în finală, pe un boxer din Azerbaidjan.

Andrei a demonstrat curaj, tenacitate și talent în fiecare luptă. Antrenorii și colegii săi sunt foarte mândri de el, iar întreaga țară îl felicită pentru această realizare extraordinară.

Povestea lui Andrei Timošcov ne arată că, indiferent de vârstă, cu multă muncă și pasiune, putem atinge cele mai înalte culmi. Îl felicităm pe Andrei, pentru că a adus glorie Moldovei și ne-a inspirat pe toți să ne urmăm visele.

SPORT NEWS

Velo Road Chișinău 2024: aventură pe două roți

Recent, Chișinăul a fost gazda celei de a cincea ediții a maratonului *Velo Road*, un eveniment plin de dinamism și entuziasm, dedicat iubitorilor de ciclism de toate vârstele. Peste o sută de participanți, de la copii la adolescenți și adulți, s-au adunat pentru a pedala pe străzile orașului, promovând un stil de viață sănătos și respectul în trafic.

Startul și traseul maratonului a început în fața Primăriei Chișinău, pe bulevardul Ștefan cel Mare și Sfânt, și a continuat pe un traseu special amenajat care a trecut prin cele mai frumoase zone ale orașului.

Concurenții au avut ocazia să se bucure de peisajele urbane și să-și testeze

abilitățile de cicliști. Evenimentul nu a însemnat doar competiție, ci și distracție. Pe parcursul traseului, au fost organizate diverse activități și jocuri pentru copii și adolescenți, iar la final, toți participanții au primit medalii și diplome.

Atmosfera a fost una de sărbătoare, cu muzică, dansuri și multe zâmbete. Maratonul *Velo Road* Chișinău a avut și un scop educativ. Organizatorii au subliniat importanța respectului în trafic și necesitatea dezvoltării infrastructurii pentru cicliști. Sportivii au fost încurajați să folosească bicicleta nu doar ca mijloc de recreere, ci și ca alternativă ecologică de transport zilnic.

Fevronia SPIRESCU este o scriitoare din România, membră a Filialei București Literatură Pentru Copii și Tineret. A debutat literar în revista PRO SAECULUM (2015), cu o poveste pentru copii. Până în prezent a editat opt cărți pentru tinerii cititori.

PREMIU: pentru „Poveștile lui Nasser, câine de casă”, Premiul „Cartea anului”, categoria carte pentru copii – Fundația culturală Antares, Galați, 2018; pentru „Războiul cu un ceai de mentă”, Premiul „Cartea anului”, la festivalul „Dimineața Cuvintelor”, organizat de Filiala de Literatură Pentru Copii și Tineret, București, 2024 ș.a.

Fevronia SPIRESCU

POVESTE DE DRAGOSTE PE STRADA GORUNULUI

Versiune de revistă

...Totul ar fi fost cum trebuie. Și totuși... ceva s-a întâmplat. Dimineață s-au văzut ravagiile furtunii din timpul nopții. Ultimii trandafiri din curtea lui Nasser, mândria Doamnei S – stăpâna lui, erau grămadă pe jos. Pălăria felinarului din colț, ia-o de unde nu-i! Crengi ca niște membre amputate atârnav din bravii salcâmi, iar frunze în grămezi dezordonate se adunaseră pe la porțile caselor, ca nămeții de zăpadă.

A fost o mare vânzoleală până ce mașinile distribuite de primărie pentru repararea pagubelor au adunat, tăiat și încărcat tot gunoiul și resturile vegetale lăsate în urmă de furtuna anunțată pe toate posturile de televiziune, de altfel, cu două zile în avans. Totul părea cum trebuie, dar nu era.

Becul felinarului din colț a rămas cam chel. Adică cei de la primărie nu s-au gândit să-și facă rost de „piese” de schimb și pentru felinare. Aveau, ce-i drept, dar numai becuri. Ele erau ținta puștilor cu praștii sau a îndrăgostiților de pe malul lacului. Pălării de felinare nu aveau. Au întocmit documente prin care solicitau firmei de felinare pălării și acum așteptau „piesele” de schimb. Până atunci bietul bec era chel, fără prestața și demnitatea conferite de jobenul elegant dus de furtună cine știe unde.

Totuși, tot răul spre bine. Dacă până acum becul era un domn elegant cu joben și privea, de la înălțimea piciorului său înalt, jumătate de stradă, acum putea privi și în sus. Și ceea ce văzu îl tulbură cât se poate de mult.

Mai întâi, printre ghemotoace mari de nori, observă niște luminițe care-i făceau cu ochiul. Privi la ele uimit peste măsură. Acestea, după ce i-au atras atenția, l-au studiat bine preț de câteva minute, și-au pierdut interesul pentru personaj și făceau ștrengărește cu ochiul oricui, se ascundeau după norii pufoși, altele se încurcau în codițele care se despletiau și păreau că alunecă spre pământ, într-un cuvânt, se jucau.

– Eiii! Voi de sus, Domnițelor, nu vedeți că v-am salutat? De ce nu răspundeți? Nu vreau să par îndrăzneț, dar nu mai am pălăria... O!! oare din această cauză... ? Vai, nu se poate să fiți atât de aristocrate și de formaliste.

Se uită în stânga, se uită în dreapta, dar nu văzu nimic nobil și interesant la care „Domnițele de sus” ar putea să se uite cu mai multă atenție decât la el. O văzu pe cățelușa Linda strecurându-se sub mașina cățelului Cip, pe broscuțele de pe mal care au zbughit-o în lac, toate ca la comandă.

– Eu tot cred că ar trebui să ne cunoaștem mai bine. Doar noi suntem cei care lumineză pe-aici. Bine, mai sunt și niște lumini care stau pe botul mașinilor, dar ele nu lumineză decât înainte și doar șoseaua. Și apoi se sting imediat ce ajung acasă stăpânii mașinilor. Evident că nu iau în calcul și luminile de la geamurile caselor de pe stradă, deși uneori le-am salutat și pe ele. Doar le-am salutat, să nu credeți că am încercat să mă bag în suflitele lor. Nu știam ce minunate sunteți voi. Jobenul meu mă ținea, oarecum, la distanță de voi. Nu am cochetat nici cu luminile de la ma-

șini, doar de vreo câteva ori, așa, să nu mă plictisesc aici singur. Jur!

Nu știu cum, dar deodată steluțele s-au retras ca într-un evantai și, pe boltă, apărură o ființă cu totul specială care-i opri respirația bietului bec, de era să-și ardă filamentul delicat, adică era să-i stea inima-n loc. Doamne, ce minunăție se arăta ochilor uluiți ai bietului bec! Acesta clipi de câteva ori de uimire, ceea ce atrase atenția broscuțelor de pe mal, care-și reînseră concertul nocturn, nepăsătoare la trăirile deosebite ale acestuia – și becul nostru se îndrăgosti

• Desen de autoare

pe loc de minunea aurie de sus. Nici măcar nu-și mai amintea că steluțele erau cele pe care voia să le cucerească prin eforturi convingătoare, cu doar câteva minute mai înainte. Dar ele nu prea erau deranjate de schimbarea de atitudine a becului și-și vedeau mai departe de problemele lor, după ce stăpâna lor, Luna, își luă în primire regatul astral. Probabil, singurele care suferau în tăcere erau luminile din sufrageria lui Nasser ce nu se stinseseră încă. Își trimiteau una altele raze supărate și nemulțumite de situația nou creată. Și, așa cum fac fetele de obicei, începură să-l cam bârfească:

– După ce nu mai are pălărie, se uită și numai pe sus, dragă! se lamentă lumina din dreapta foarte indignată.

– Adevărat, nici nu ne-a salutat astă-seară! Cum poți fi așa de lipsit de maniere?! Când te gândești că l-am crezut un adevărat lord! îi ținu isonul sora sa din stânga. Lasă, că și arăta ca un adevărat gentleman. Avea joben, baston, papion, mă rog, tot ce are un adevărat domn englez. Plus politețe. Nu a trecut nicio seară să nu ne salute, să nu ne întrebe ce mai facem, ce noutăți mai sunt pe la noi. Ne informa despre noutățile de pe lac, de pe stradă, din curtea lui Cip. Știam și noi ce face bebelușul stăpânilor lui. Mai aflam dacă mai suferă

de colici, vorbi o lumină mai în vârstă din lustra de la intrare.

– Ce sunt colicii? întrebă lumina mai tânără pe care o înlocuise stăpânul dulăului Nasser cu două zile mai înainte și care nu avusese timpul necesar pentru familiarizarea cu toate celea.

– Durerile de burtică, dragă!

Ar fi mai discutat ele mult și bine, dacă nu le-ar fi stins Doamna S, care se duse la culcare și ea, după o zi destul de obositoare.

Becul nostru nu băgă de seamă când se stinseseră luminile din casa de peste drum.

maidaneze care s-au refugiat dincolo de zona ei de acțiune. Copacii mutilați de furtună s-au resemnat și așteaptă primăvara ca să le dea ramuri noi să-și aranjeze coafura, cam ciufulită acum. Locatarii celor cinci case au plecat pe la treburile lor, căci ei sunt niște ființe importante și foarte ocupate, după cum ați aflat deja.

Menajerele au revenit la treburile zilnice și totul este în regulă pe strada Gorunului. După-amiază, acestea au plecat și au sosit acasă mamele cu cei mici de la școli, apoi, fix la ora șase becul nostru a

El se topea de emoție încercând să atragă atenția ființei de sus. Aceasta, însă, îl ignora cu totul. Se instalase comod într-un fotoliu din vată de nori, își înveli obrazul cu voalurile diafane din jurul capului și-și inspectă cu atenție ținutul terestru, neluându-l în seamă pe bietul îndrăgostit din Strada Gorunului. Ascultă apoi cu atenție toți câinii care o salutară cu niște urlete pe diferite voci, care mai de care mai artistice, și închise mulțumită ochii, constatând că acum totul este perfect.

Nemaivând prea multe de făcut, își aținti privirile undeva departe și uită cu totul de strada Gorunului.

Becul nostru încercă multe pentru a atrage atenția minunii de sus. Încercă niște manevre periculoase, trasând cu razele sale niște cercuri de lumină ce pulsau dureros, ca izvorâte dintr-o inimă bolnavă. Degeaba! Luna de sus avea alte orizonturi în vedere. La un moment dat, filamentul acestuia aproape se opri. Becul nostru își simțea sfârșitul. Nici atunci Luna nu-i acordă atenție, ocupată fiind cu luminile unui avion ce tocmai ateriza pe aeroportul din capătul pădurii.

– Ei, nu-i nimic, are, probabil, treabă. E obligatoriu ca o ființă atât de frumoasă, căreia toți îi acordă atenție, să fie și importantă. Și ființele importante au o grămadă de treabă. Sunt mereu ocupate și nu observă aproape nimic din jurul lor, dacă nu este la fel de important, se consolă cu îngăduință becul îndrăgostit. Sigur, va găsi timp și pentru mine, sigur, va descoperi ce mult sufăr și ce multă pasiune port în inima mea. Deocamdată... se uită în sus încă o dată și văzu că luna ajunsese tocmai spre apus cu întregul ei alai de stele și, până să-și pună becul nostru o întrebare: Unde se duce Minunea de sus? acesta se stinseseră. Era programat de la centru ca la ora șase fix să se stingă, căci, în zburcuciumul ce-l ținuse captiv, nici nu observase că noaptea își strângea bagajele și se pregătea de plecare. Bine că s-a stins, căci atâta zburcucium l-ar fi terminat. Poate un somn bun îi va aduce mai multă pace în sufletel.

Ziua se ivi tiptil, învelită într-o mantie grea de ceață, ce estompa și zgomotele din cartier, ca și cum ar fi știut că becul nostru doarme cu sufletul sfâșiat de emoții contradictorii. Evenimentele de peste zi nu au ieșit din rutină, au ieșit doar din ceața care s-a risipit prin pădure, pe undeva. Containerele au fost ridicate, după ce Hera și-a făcut datoria anunțând mașinile de la salubritate. Ceilalți patrupezi au salutat, fiecare cum a putut, anunțul acestuia și Linda a fugărit, ca de obicei, pisicile

clipit somnoros din filament și a deschis ochii mari spre lumea pe care o cunoștea atât de bine. O cunoștea, dar parcă nu o mai recunoștea. Luminile de pe botul mașinilor nu-l mai impresionau, deși ele se arătau bucuroase de revedere. Lumina lor nu-l mai bucura ca altădată, nici vorbă să mai răspundă otheadelor ghiduse ale acestora. Cât despre luminile din casă, nu știa cum să-și ascundă fața de ele ca să nu-l întrebe ceva. Nu mai era nimic interesant. Nu mai comunica cu nimeni și nu înțelegea nici el ce i se întâmpla cu adevărat.

Într-un târziu, își aminti că prin vis de întâmplările din noaptea trecută și-l trecură florii. Se uită spre stele, cu spaimă, ca nu cumva stăpâna cerului și a inimii sale să lipsească de la întâlnire. Nu îndrăzne să spera la o a doua. Dar nu... O! Zei din ceruri, Luna era la locul ei, din cer. Tot misterioasă și frumoasă. Aurul din razele sale se prefira peste tot. Peste tot, însă nu și peste becul nostru rămas fără pălărie. De tristețe, sârmanul își imputa că nu are glas după cum au toți câinii din cartier și la urletul cărora Luna își cobora privirea și se uita la ei cu interes. Ca broscuțele astea mici și destul de urâte care orăcăiau toată noaptea, dar care atrăgeau atenția stăpânei cerești. Și-ar fi dat bucuros lumina pentru un orăcăit sau un lătrat, dacă ar fi putut să înduplece chipul rece de sus pentru o privire măcar. Însă cine a mai văzut un felinar lătrător sau orăcăitor? La ce ar fi ajutat lătratul sau orăcăitul unui felinar? Lumina era de folos. Lumina era deosebită, asta și el înțelegea. Lucrurile luminoase sunt interesante, apreciate, căutate. Cei luminați sunt cu totul deosebiți. El și Minunea de sus erau o pereche pe cinste. Și totuși... Amintindu-și că noaptea trecută s-a scurs ca o clipă, își frământa mintea cum să procedeze să înduplece ființa iubită să-i acorde o privire, o rază, doar atât! Nu avea la îndemână decât puterea inimii sale și biata inimă se strângea și se răsucea de durere. Pe la miezul nopții, când crezu că era pe punctul de a fura un fir rățacit dintr-o rază răzleață, un puf de nor zglobiu acoperi cu totul ființa iubită și totul se prăbuși. Becul nostru clipi de câteva ori, buimăcit și aiurit de nenorocul care-l însoțea, filamentul său se înroși de emoție sau de indignare și se stinseseră lăsând în urmă un fum alburiu ce pluti câteva minute în balonul de sticlă ce-i proteja inima, filamentul său fragil.

Luna de sus observă că pe strada Gorunului s-a întâmplat ceva și-și aruncă privirile curioasă. Nu remarcă nimic deosebit, doar un felinar fumegând căruia, pasămite i se arseseră becul, după ce rămăsese și fără pălărie. Era sigură că problema se va remedia cât de curând, la fel cum s-a petrecut cu felinarul din capătul celălalt de stradă care a fost spart cu o praștie de un puști neastâmpărat. S-a instalat comod într-un fotoliu de nori, și-a inspectat regatul din cer și pe cel terestru și a traversat maiestuos bolta cerească, așa cum face de milenii, fără să bănuiască ce furtună a stârnit și ce dramă a provocat în inima bietului felinar îndrăgostit.

MOZAIK
Ediție pentru curioși. Nr. 8 (130)
Coordonator de pagină: Renata CUPCEA

Proiecte senzaționale

APĂ PENTRU O BAZĂ SELENARĂ

Umanitatea intenționează să pună bazele primei stații permanente pe Lună în mai puțin de două decenii. SUA și China sunt țările care și-au anunțat oficial această intenție. Este adevărat că, la început, apa va fi transportată de pe Terra. Pentru ca baza să poată funcționa pe termen lung, este nevoie ca personalul acesteia să își asigure necesarul zilnic de apă cu resursele disponibile la fața locului. Sursa: topiasi.ro

Așadar, de câtă apă va fi nevoie? Aceasta este întrebarea la care un grup de cercetători de la Universitatea Baylor din Texas, SUA, a încercat să răspundă într-un studiu recent publicat pe platforma ArXiv.

În scenariul propus de oamenii de știință americani, este vorba despre o bază cu dimensiuni de 500/100/6 m, al cărei personal se ridică la 100 de persoane. Au fost luate în calcul nu doar apa necesară pentru consum sau nevoile zilnice ale astronautilor, ci și cea necesară pentru activitățile tehnice, agricole sau de orice altă natură.

Studiul pleacă de la o estimare a Agenției pentru Protecția Mediului (EPA) din SUA care susține că o persoană consumă zilnic, în

medie, între 220 și 380 de litri de apă. Rezultatul ar fi că o bază precum cea din scenariul amintit ar avea nevoie de peste 15 milioane de litri de apă anual, doar pentru nevoile astronautilor, în timp ce activitățile tehnice ar necesita circa 2,3 milioane de litri de apă anual. Specialiștii au exclus ideea amplasării unui reactor nuclear pentru asigurarea energiei, cel puțin a unuia în cazul căruia agentul de răcire să fie apa. Numai răcirea acestuia ar implica folosirea a nu mai puțin de 1,3 trilioane de litri de apă anual.

Astfel de cifre ar putea descuraja din start orice inițiativă de construire a unei baze selenare. Totuși, a fost propusă o soluție. Baza ar trebui amplasată fie în apropierea,

fie chiar în craterul Shackleton, situat la Polul Sud lunar, spun specialiștii. De ce? Pentru că există suficientă apă pe Lună, și anume în acest crater lipsit de lumina solară. Condițiile de acolo sunt optime pentru ca apa sub formă de gheață să se fi adunat în cantități uriașe de-a lungul miliardelor de ani. Apa ar putea fi extrasă și purificată cu ajutorul tehnologiei actuale.

Pe de altă parte, adaugă aceștia, testarea și dovedirea eficienței utilizării resurselor locale nu ar face altceva decât să paveze calea spre ținte mult mai dificile și spre crearea unor avanposturi mult mai sofisticate în sistemul nostru solar. O primă țintă pentru amplasarea unei alte baze permanente ar fi planeta Marte, urmată de colonii în centura de asteroizi.

Nu în ultimul rând, eficiențizarea consumului de apă pe Lună ar putea oferi date care să ajute la implementarea unor sisteme similare nu doar pe alte corpuri cerești, ci chiar aici, pe Terra. Un proiect de genul acesta se află deja în atenția autorilor studiului.

Sursa: profimediaimages.ro

INVENȚII

MICUL INVENTATOR DE RACHETE

Un băiat de 11 ani, pe nume Yan Hongsen, din Shaoxing, China, a uimit pe mulți construind singur o rachetă. Yan a dezvoltat un interes deosebit pentru rachete și astronomie la vârsta de 4 ani, inspirat de vizionarea lansării rachetei Long March-2. Când a împlinit 8 ani, pasiunea sa pentru construcția de rachete a început deja să strălucească. Sursa: incredibilia.ro

În iunie 2023, Yan a lansat prima sa rachetă numită „Sen Xing” („Înainte”). Din păcate, racheta s-a prăbușit din cauza unei defecțiuni la parașută, provocând daune. În ciuda

acestui eșec, Yan a rămas calm și hotărât să meargă mai departe.

Tatăl său a considerat lansarea drept un succes, subliniind experiența valoroasă dobân-

dită în urma încercării eșuate. Pentru a-și îmbunătăți proiectul de rachetă, Yan a studiat programarea și a scris 600 de linii de cod pentru sistemul de control al zborului următoarei sale rachete.

Familia sa l-a susținut, transformându-și sufrageria într-un laborator de cercetare pentru rachete. De asemenea, au împărtășit progresul lui Yan pe canalul său Douyin, atrăgând un număr mare de urmăritori.

În timp ce unii pun la îndoială amploarea abilităților autodidacte ale lui Yan, povestea sa demonstrează curiozitate și perseverență. Yan aspiră să construiască o rachetă pentru China, reflectând un viitor luminos în domeniu.

În ciuda scepticismului și îndoielilor potențiale, dedicarea și talentul lui Yan, împreună cu sprijinul puternic al familiei, îl îndreaptă spre contribuții semnificative în domeniul tehnologiei.

Descoperiri cuidate

OXIGENUL ÎNTUNECAT

O descoperire recentă a experților a atras atenția asupra oxigenului întunecat găsit într-un loc surprinzător. Situată în Oceanul Pacific între Hawaii și coasta de vest a Mexicului, zona Clarion-Clipperton (CCZ), cu un ecosistem deosebit de divers, se întinde pe o suprafață de 4,5 kilometri pătrați. Sursa: incredibilia.ro

Această regiune este renumită pentru abundența de noduli polimetaliți, roci de aproximativ dimensiunea unui cartof care conțin metale valoroase precum nichel, mangan, cupru, zinc și cobalt, importante pentru bateriile mașinilor electrice. Acești noduli joacă un rol nou dincolo de faptul că sunt surse de materiale prețioase.

Cercetările recente arată că acestea generează oxigen la o adâncime de 4 000 de metri, acolo unde lumina soarelui nu poate ajunge. Descoperirea neașteptată contestă ipotezele anterioare cu privire la originea oxigenului pe Pământ și are implicații pentru înțelegerea apariției vieții aerobe.

Studiul sugerează că astfel de noduli ar putea exista și pe alte corpuri cerești din sistemul nostru solar. Andrew Sweetman, unul dintre principalii experți ai studiului, a remarcat semnificația desco-

peririi și a propus termenul de „oxigen întunecat” pentru oxigenul produs la mare adâncime.

Descoperirea acestuia a avut loc în urmă cu peste un deceniu, când scăderea nivelului de oxigen din adâncurile oceanelor a declanșat investigații. În 2013, niveluri ridicate de oxigen au fost detectate în mod neașteptat în ZCC, în contradicție cu ipotezele inițiale.

Sweetman a introdus, de asemenea, conceptul de „baterii de roci” pentru a descrie potențialul acestor noduli de a acționa ca surse naturale de oxigen datorită prezenței bacteriilor la mari adâncimi oceanice.

Organisme vii în cosmos

Planta ce poate supraviețui pe Marte

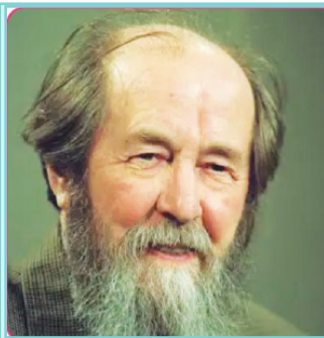
Oamenii de știință din China au descoperit o plantă care poate supraviețui pe Marte. Aceștia declară că mușchiul *Syntrichia caninervis*, care crește în Antarctica și în deșertul Mojave, poate supraviețui în condiții martiene, inclusiv la secetă, la niveluri ridicate de radiații și frig extrem. Sursa: noi.md

Potrivit cercetătorilor din China, mușchiul deșertului nu numai că a supraviețuit, dar și-a revenit rapid după o deshidratare aproape totală. De asemenea, a fost capabil să regenereze în condiții normale de creștere, după ce a petrecut cinci ani la -80C și 30 de zile la -196C, precum și după ce a fost expus la raze gamma.

Echipa a creat apoi condiții în care presiunea, temperatura, gazele și radiațiile ultraviolete erau similare cu cele martiene. S-a dovedit că mușchiul a supraviețuit în acest mediu asemănător celui marțian și a fost capabil să se refacă în condiții normale de creștere chiar și după șapte zile de iradiere. De asemenea, echipa a observat că plantele care au fost uscate înainte de o astfel de expunere au supraviețuit mai bine.

„Privind în viitor, ne așteptăm ca acest mușchi promițător să poată fi dus pe Marte sau pe Lună pentru a testa posibilitatea colonizării și cultivării plantelor în spațiul cosmic”, au declarat cercetătorii.

Aleksandr Isaievici SOLJENIȚIN (n. 11 decembrie 1918, Kislovodsk, regiunea Tversk, R.S.F.S. Rusă – d. 3 august 2008, Moscova, Rusia) a fost un romancier rus, activist și dizident anticomunist, care a făcut cunoscută lumii întregi problema gulagurilor și a lagărelor de muncă forțată din Uniunea Sovietică. Deși, de cele mai multe ori, scrierile sale erau interzise, a reușit să publice o serie de cărți, dintre care cele mai cunoscute sunt: *Arhipelagul Gulag*; *O zi din viața lui Ivan Denisovici*; *Pavilionul canceroșilor ș.a.* „Pentru forța etică cu care a continuat tradițiile inalienabile ale literaturii rusești”, Solzhenitsyn a primit Premiul Nobel pentru Literatură în 1970. A fost expulzat din Uniunea Sovietică în 1974, dar s-a întors în Rusia în 1994, după prăbușirea regimului comunist.

² pentru Literatură în 1970. A fost expulzat din Uniunea Sovietică în 1974, dar s-a întors în Rusia în 1994, după prăbușirea regimului comunist.

Aleksandr SOLJENIȚIN

O ZI DIN VIAȚA LUI IVAN DENISOVICI

Fragment de roman

La cinci dimineața, ca de obicei, la baraca în care se afla comandamentul s-a dat semnalul deșteptării cu lovituri de ciocan într-o șină de fier. Zăngănitul intermitent răzbi fără vlagă prin geamurile acoperite cu un strat de gheață gros de vreo două degete și se stinse îndată: era frig și temnicerului nu-i prea da inima ghes să lovească de mai multe ori. Zăngănitul pieri; dincolo de fe-reastră, neschimbat, domnea aceeași beznă – ca și în miez de noapte, când Șuhov se dusesse până la hârdău – străpunsă de lumina galbenă a trei felinare: două – în zonă, unul – în lagăr, dar nu apărea nimeni să descuie baraca și nu se auzeau plantoanele care scot afară hârdaiele, săltându-le pe două prăjini. Șuhov se scula întotdeauna când suna deșteptarea – până la adunare aveai cam o oră și jumătate la dispoziția ta și cine știa bine viața de lagăr avea mereu prilejul să mai scoată un câștig: să-i coasă cuiva dintr-o bucată de căptușeală veche o învelitoare pentru mănuși, să-i aducă până la pat vreunui deținut mai înstărit păslarii uscați, ca omul să nu mai bată pasul pe loc cu tălpile goale în jurul grămezii de păslari pentru a și-i alege; să dea o raită pe la magazie, să mai ajute ici-colo – un măturat, un dereticat, vreo alergătură – sau să dea o fugă până la sala de mese să adune străchinile goale și să le care la spălător – mai capeți ceva de mâncat, numai că pe acolo răzbați mai greu, se-nghesuie destui amatori și apoi, partea mai proastă este că, de rămâne vreun rest pe un fund de strachină, nu te poți stăpâni și-ncepi să lingi blidele. Lui Șuhov i-au rămas până azi întipărite în minte vorbele primului său șef de echipă, Kuziomin – un bătrân lup de lagăr, care în nouă sute patruzeci și trei împlinea doisprezece ani de detenție. Într-o bună zi, stând ei așa în jurul focului într-o poieniță din pădure, spusese noului lot de deținuți aduși de pe front în echipa sa:

– Aici, băieți, taigaua este lege. Dar și pe aici trăiesc oameni. Vă spun eu cine moare în lagăr! Al de linga blidele, al de-și pune nădejdea în infirmerie și al care bate la ușa „cumătrului”. În privința cumătrului a cam sărit peste cal, ce-i drept, de-alde ăștia se descurcă ei. Numai că descurcatul lor se plătește cu sângele altora.

Șuhov, care întotdeauna se scula când suna deșteptarea, astăzi n-a făcut-o. Încă de cu seară nu se prea simțise în apele lui, ba-l lua cu frig, ba-l chinuia durerea pe la încheieturi. Nici peste noapte nu izbuti se să se încălzească. Prin somn, ba i se năzărea că s-a betegit de-a binelea, ba i se părea că s-a mai ostoit durerea. Parcă tot n-ar fi vrut să vină dimineața. Dimineața însă a venit ca de obicei. Și cum naiba să te încălzești – geamurile-s înghețate tun și pe pereții barăcii – ditamai baracă! – s-a lipit sus, spre tavan, ceva ca o pânză de păianjen albă! Puf de promoroacă!

Șuhov rămase mai departe culcat. Zăcea sus pe vagonka², cu pătura și cu scurta trase peste cap, cu amândouă tălpile vârate într-o mănecă îndoită a pufoaicei. Nu vedea nimic, dar după zgomote deslușea tot ce se întâmplă în baracă și în colțul unde era echipa lui. Iacă și plantoanele, tropăind greoi pe coridor, duc afară unul din hârdaiele de optzeci de kilograme. Cică-i muncă ușoară, de invalid, da' ia încearcă să-l duci fără să verși pe jos! În brigada 75 cineva a trântit pe jos, grămadă, păslarii aduși de la uscătorie. Acum – și în echipa lor (astăzi le venise și lor rândul la uscat păslarii). Șeful de echipă și ajutorul lui se încălțau pe tăcute și vagonka lor scârțâia. Aju-

torul o să plece acuși după pâine, iar șeful – la comandament, la planificare. Da' nu la planificatori, ca de obicei. Șuhov și-a amintit că azi e ziua când li se hotărăște soarta – vor să scoată echipa lor, 104, de la construcția de ateliere și s-o azvârle la un nou obiectiv – la soțgorodok³, dar acest soțgorodok nu-i decât un câmp gol, troienit de zăpadă și, înainte de a se apuca să facă acolo ceva, trebuie să sape gropi, să bată stâlpi și să întindă sarmă ghimpată împotriva lor înșiși, ca nu cumva să evadeze. Abia după aceea va putea fi vorba de construit ceva. Cel

vezi bine, disează unora li se mai taie din porție.

Iar Șuhov zăcea mai departe pe mundirul lui cu rumegușul bătuțit. Măcar de s-ar alege lucrurile într-un fel – ori să-l zgâlțâie ca lumea frisonul, ori să-l lase durerea. C-așa, nu-i nici una, nici alta. În timp ce baptistul își molfaia rugăciunile, Buinovski, plecat pân' afară să-și facă nevoile, reveni în cameră și spuse tare, fără adresă, dar cu răutăcioasă bucurie parcă:

– Ei, să te ții, flotă roșie! afară-s cel mult treizeci de grade minus!

Brusc, Șuhov se hotărî să meargă la infirmerie.

puțin o lună, asta-i limpede, nu vor avea unde să se-ncălzească – în câmp gol-golu! Și nici măcar un foc s-aprindă – de unde lemn?

Singura scăpare – să muncească pe brânci! Șeful de echipă e îngrijorat – se duce acum să vadă ce-ar putea face. Să-mpingă într-acolo, în locul lor, vreo altă echipă, mai puțin descurăreață. Bineînțeles, cu mâna goală nici să nu-ncerce! Vreo juma' de oca de slană – planificatorului-șef. Ce-ar fi – încercarea moarte n-are – să treacă pe la doctor, poate capătă și el o zi de scutire? Că-l dor avan mădularele. Da' care-o fi azi de gardă dintre gardieni? Aha, și-a amintit: azi este sergentul Ivan Poltora – un lungan slab, cu ochii negri. Când îl vezi întâia oară – te ia cu spaimă, da' când îl cunoști mai bine – îți dai seama că-i cel mai de suflet dintre gardieni – nici la carceră nu te bagă, nici la responsabilul cu disciplina nu te părăște. Așa că poate să mai zacă un pic, până vine rândul barăcii lor, a noua, să meargă la sala de mese. Vagonka scârțâi și se legănă. Se sălta-seră în capul oaselor doi deodată: sus – vecinul lui Șuhov – Alioșka, un baptist, și jos, Buinovski, căpitanul (fost marinar, căpitan de rangul doi, adică). Bătrânii de planton, după ce-au scos amândouă hârdaiele, se luară la hartă – care dintre ei să se ducă după apă fiartă. Se certau săcăitor, ca muierile. Sudorul din echipa 20 se stropși:

– Hei, gura! acuși vă-mpac eu! și azvârli cu un păslar înspre ei.

Păslarul se izbi surd de un stâlp. Tăcură. În echipa de alături bombănea ajutorul șefului:

³ „orașelul socialist” (abreviere în limba rusă pentru soțjalisticeskii gorodok)

În aceeași clipă însă, o mână autoritară trase de pe el pătura și pufoaica. Șuhov își ridică scurta de pe față și se sălta în capul oaselor. Mai jos de el, cu fruntea în dreptul patului de sus, stătea slăbănogul de Tatarin. Vasăzică el era dejumă peste rând și se strecurase neauzit în baracă.

– Ș-opt sute cincizeci și patru! citi Tatarin numărul scris pe peticul alb cusut pe spatele scurtei negre. Trei zile de carceră cu scoatere la muncă. De cum s-a auzit glasul lui sugrumat, specific, în baraca întunecoasă, unde ardea doar ici-colo câte un bec răzleț și unde, pe cele cincizeci de grupuri de câte patru paturi fojgând de ploșnițe, dormeau două sute de oameni, toți cei care nu erau încă gata prinseră să se foiască și, ca la un semnal, să se echipeze, în mare grabă.

– Dar pentru ce, cetățene-șef? întrebă Șuhov cu un glas mai abătut decât era el în realitate.

Cu scoatere la muncă însemna, de fapt, numai juma' de carceră – căpătai și-o zeamă caldă și nici gândurile n-apucau să se împresoare. Carceră adevărată era fără scoatere la muncă.

– Nu te-ai sculat la deșteptare! mergem la comandament, îi răspunse într-o doară Tatarin, pentru că și el, și Șuhov, și toți ceilalți știau bine pentru ce vină anume i se cuvenea carceră.

Fața spană și boțită a lui Tatarin nu exprima nimic. Întorsese capul să mai prindă vreun mușteriu, dar toți, care mai la întuneric, care mai la lumina becului, pe paturile de jos și de sus, își vârău picioarele în pantalonii negri, vâtuți, cu numere pe genunchiul stâng, sau, unii, gata echipați, își încheiau scurtele, grăbind spre ieșire – să aștepte afară până la ieșea Tatarin. Să fi primit carceră pentru vreo altă vină, Șuhov s-ar fi simțit mai

MERIDIAN LITERAR

Coordonator de pagină: Ion ANTON

puțin nedreptățit. Dar așa, îi era ciudă, pentru că, de obicei, se scula printre primii. Să stai însă și să-l îndupleci pe Tatarin n-avea nici un rost, Șuhov o știa bine. Continuând totuși să se dezvinovățească de formă, își trase pantalonii (mai sus de genunchiul stâng era cusut un petic de pânză slinoșit și pe el sta scris cu vopsea neagră, decolorată acum – Ș-854), își puse pufoaica (avea și ea două asemenea numere – unul pe piept și unul pe spate), își căută păslarii în grămada de pe jos, își îndesă pe cap căciula (și ea cu un petic cu număr în față) și ieși în urma lui Tatarin. Toată brigada 104 a văzut cum îl ducea temnicerul pe Șuhov, dar nimeni n-a spus nici o vorbă. Oricum ar fi fost degeaba, și-apoi, ce să-i fi spus? Doar șeful de echipă ar mai fi putut face o încercare să-i ia apărarea, dar el nu mai era acolo. Și nici Șuhov nu zise nimic nimănui. Ce să-l mai ațâțe pe Tatarin! Le-o da oamenilor prin cap să-i păstreze și lui porția de dimineață. Și amândoi ieșiră pe ușă. Gerul păcios îi tăia răsufierea. Două reflectoare mari măturau zona în cruciș de la înălțimea foisoarelor așezate în colțurile ei depărtate. Luminau atât felinarele din zonă, cât și cele din lagăr. Erau atât de multe, încât eclipsau stelele. Scârțâind cu păslarii prin zăpadă, treceau de colo-acolo în fugă deținuții, fiecare cu treburile lui – care la closet, care la magazie, unul la depozitul de colete, altul să predea tainul de crupe pentru bucătăria individuală. Toți se zgribuleau, cu capul înfundat între umeri, cu scurtele bine îmbumbate. Pe toți îi lua cu frig, nu atât de la gerul de afară, cât la gândul că ziua toată vor fi la cheremul acestui ger. Numai Tatarin, în mantaua sa ponosită, cu petițele albastre soloase, mergea drept – țeapăn, de parcă habar n-avea de pișcătura frigului. Trecură pe lângă gardul înalt de scânduri ce-nconjură închisoarea de piatră din interiorul lagărului; pe lângă împrejmuirea de sarmă ghimpată din jurul brutăriei, apărată astfel de deținuți; pe lângă colțul barăcii comandamentului unde atârna, prinsă cu o sarmă groasă de un stâlp, șina de fier brumată; trecură apoi pe lângă celălalt stâlp, unde, alb de promoroacă, era agățat termometrul, la locșor mai ferit, ca să nu coboare mercurul prea jos. Șuhov aruncă o privire piezișă, încărcată de speranță, spre tubul alb-lăptos: dacă ar fi arătat patruzeci și unu de grade minus, s-ar fi convenit să nu fie scoși la muncă. Numai că astăzi termometrul arăta cu câteva linii bune peste. Intrară în baraca comandamentului – și o luară de-a dreptul spre camera de gardă, unde lucrurile s-au lămurit – cum, de altfel, îi și dăduse lui Șuhov prin gând pe drum, că, de fapt, nu-l aștepta nici o carceră, ci pur și simplu trebuia să spele cineva pe jos în camera de gardă. Odată ajunși aici, Tatarin i-a declarat lui Șuhov că-l iartă și i-a poruncit scurt să spele podeaua. Spălătorul podelei în camera de gardă era, de fapt, treaba unui deținut anume, care nu era scos în afara lagărului – treaba plantonului de la baraca comandamentului. Numai că acesta, deprins de multă vreme cu viața de acolo, având acces la cabinetul maiorului, al responsabilului cu disciplina și al „cumătrului”, slujindu-i pe toți, uneori auzind lucruri pe care nu le știau nici gardienii, de la o bucată de vreme și-o luase în cap, considerând că a spăla podeaua pentru niște simpli gardieni n-ar fi o treabă de rangul lui. Așa că aceștia l-au chemat o dată, de două ori, până și-au dat seama cum stă treaba și au început să înhațe la corvoada asta simpli muncitori. În camera de gardă soba duđuia avan. Doi gardieni, doar în bluzele lor mozolite, jucau dame, iar cel de-al treilea dormea pe o la-viță îngustă, așa cum venise, în cojocul lui legat la brâu și cu păslari în picioare. În colț era găleata cu cărpa de spălat pe jos. Șuhov se bucură și-i mulțumi lui Tatarin pentru iertarea dăruită.

– Mulțumesc, cetățene șef! de azi înainte n-am să mai întârzii în pat.

Aici regula era simplă: isprăvești treaba și-ți iei tălpășița. Acum, când Șuhov aflase ce are de făcut, parcă-i trecuse și beteșugul. Luă găleata și, fără mănuși (în grabă, le uitase sub pernă), porni spre fântână. Câțiva dintre șefii de echipă, veniți cu treburi pe la secția de planificare a muncii, se adunaseră lângă stâlp, în timp ce unul mai tinerel, un fost erou al Uniunii Sovietice, cățărât sus pe stâlp, răcăia termometrul de promoroacă.

¹ agentul securității într-un lagăr sau în alt loc de detenție (*termen argotic*).

² în barăcile din lagăr erau paturi suprapuse, câte patru prinse laolaltă într-un cadru, două sus și două jos. În jargon de lagăr, cadrul cu cele patru paturi se numea *vagonka*.

treptele spiritualității

Nr. 8 (323)
Coordonator de pagină: Mariana GABURĂ

ȘCOALA

De-a lungul secolelor, școala a fost o călăuză luminoasă care a condus umanitatea pe drumul cunoașterii și progresului. De la primele sale forme în civilizațiile antice, școala a devenit un sanctuar al înțelepciunii, în care mințile curioase s-au inspirat din fântâna nesecată a învățaturii.

• Rafael. Școala din Atena

În timpul săpăturilor pe locul orașului Shuruppak din Sumerul antic, au fost găsite „manuale” (tablite din 2500 î.Hr.) care descriau: zei, animale, obiecte, reguli de ortografie etc. Acolo se aflau și „caiete” cu primele zgârieturi stângace ale elevilor de clasa întâi și semne frumos înscrise ale celor ce se pregăteau pentru absolvire.

Școala sumeriană se numea *edubba* („casa tablitelor”) și era înființată pentru a forma scribi care erau esențiali pentru administrație, temple și palate. Pe lângă munca pregătitoare și educațională, *edubba* era un centru de știință și cultură. Educația în școala sumeriană era un privilegiu pentru copiii de nobili și funcționari de rang înalt, în special pentru băieți. Au fost descoperite doar tablitele unei singure eleve.

La prima oră, elevul studia tablita pe care o pregătea cu o zi înainte. Apoi, „fratele mai mare”, adică asistentul profesorului, îi aducea o tablită nouă, iar

copilul copia un text și îl învăța pe de rost.

În China antică, timp de secole, educația a fost privilegiul descendenților din familiile nobililor, care învățau scrisul, calculul, muzica, morală, tragedia cu arcul și călăria. Marele filosof și pro-

logia, ceea ce a favorizat dezvoltarea gândirii critice, care întărea ideea că totul trebuie verificat.

• În China Antică

• Scrisoare regelui Lagas (2400 î.Hr.) Sumer

fesor Confucius (551-479 î.Hr.) a pus capăt acestei tradiții și, astfel, școlarizarea în China a devenit parte integrantă a politicii de stat, fiind accesibilă tuturor copiilor.

Pe măsură ce treceau secolele, școala și-a întins aripile largi și a început să îmbrățișeze noi orizonturi. În Evul Mediu, sub umbra catedralelor gotice și a mănăstirilor tăcute, școala a devenit o cetate a învățaturii religioase și morale.

În epoca modernă și contemporană, școala s-a ridicat la culmi nebănuite, unde se predau nu doar materii obișnuite, ci și lecții de umanism, empatie și respect.

CURIOZITĂȚI

♦ O școală din Filipine este făcută în întregime din sticle reciclate. *Bottle School* este prima de acest gen. Structura a fost construită de voluntari care au folosit aproximativ 9.000 de sticle. Pentru a întări pereții, fiecare sticlă a fost umplută cu paie, apă și nisip.

♦ Școala Montessori din India (CMS) a fost înscrisă în

Cartea Recordurilor Guinness datorită numărului de elevi pe care îi educă – peste 56.000 de persoane.

♦ Inundațiile anuale din Bangladesh pot cauza perturbări în orarul școlilor pentru sute și mii de elevi. În unele zone nu este acces la drumuri în timpul sezonului ploios, din iulie până în octombrie. De aceea au fost

inventate școlile pe bărci. Fiecare din acestea are conexiune la internet, bibliotecă și este alimentată cu energie solară.

♦ Copiii din Japonia sunt printre cei mai independenți și disciplinați din lume. Elevii fac curățenie în sălile de clasă, în cantine și în toalete. Se împart în echipe și îndeplinesc aceste sarcini prin rotație. Astfel, sunt învățați să colaboreze și să se ajute unii pe alții. Uniforma este obligatorie. Fetele poartă ținute în stil marinăresc, pe când uniformele pentru băieți sunt croite în stil militar. Japoniezii consideră că purtarea uniformei elimină barierele sociale printre elevi și îi ajută să dezvolte un sentiment de apartenență la comunitate.

♦ În Finlanda, este obișnuit

ELEVII CEI MAI FERICIȚI

Danemarca este în topul țărilor cu oameni fericiți. În cartea „Happy as a Dane”, autoarea Malin Rüdahl explică principiile pe care se bazează bunăstarea daneză. Printre acestea se numără educația care ajută orice copil să-și găsească un loc în viață.

A fi cel mai bun nu este esențial. Sistemul danez nu vizează educarea elitei – nici în sens material, nici în sens intelectual. Accentul principal nu este pus pe formarea abilității de a trece teste, ci pe dezvoltarea curiozității și a capacității de autodezvoltare. Fiecare, indiferent de notele sale, se poate aștepta la un loc în societate, va fi util și va face doar ceea ce îi place. Programa școlară este concepută astfel încât majoritatea elevilor să o poată stăpâni cu ușurință.

Contează starea de bine a elevilor, nu rezultatele. Dacă modelele educaționale din diferite țări ar fi comparate numai pe baza rezultatelor testelor de absolvire, sistemul danez nu s-ar număra printre cele mai bune. Totuși, Danemarca se află în top 10 în clasamentul țărilor în ceea ce privește nivelul de educație.

Elevii de liceu nu sunt îngroziți de ideea de a rata studiile universitare. Pentru tinerii care nu știu încă ce vor să facă sau care au dificultăți în socializare, sistemul de învățământ are școli postliceale. Aici, tinerii cu vârste cuprinse între 14 și 18 ani pot petrece un an înainte de a decide ce cale

să-și aleagă. Aceste școli se concentrează pe domenii care nu sunt studiate la școală, bazate mai mult pe creativitate, sport și muncă manuală.

Danemarca are, de asemenea, un sistem unic de școli populare, creat în secolul al XIX-lea de către episcopul luteran Nikolai Grundtvig, care a inventat așa-numita școală a vieții, la care se poate înscrie oricine pentru a-și dezvolta creativitatea și a învăța să trăiască în societate. Elevii călătoresc mult și discută despre situația mondială actuală. În această școală se poate studia, pur și simplu, de plăcere, fără competiție și fără diplomă. În prezent, există aproximativ 70 de astfel de școli în Danemarca.

Malin Rüdahl numește Danemarca o țară a „mobilității sociale autentice”. Oricine poate avea succes, indiferent de punctul său de plecare. Acest lucru se datorează, în mare parte, faptului că educația în Danemarca este gratuită și subvenționată de stat. Studenții primesc o bursă care este suficientă pentru a acoperi taxele de școlarizare și cheltuielile de întreținere, indiferent de situația lor financiară.

ca un adolescent să termine primele 12 clase cu medii excelente, să vorbească fluent limba engleză și să citească o carte pe săptămână. Copiii finlandezi nu se aliniază la careu cu buchete de flori la 1 septembrie. Fiecare școală își începe anul de învățământ la alegere, de obicei, la mijlocul lunii august. Profesorii nu

predau în aceeași școală timp de mulți ani. Elevii își aleg singuri materiile suplimentare și își fac orarul. De asemenea, ei pot alege profesorii. Conform tradiției, acestora li se adresează după prenume sau, pur și simplu, „profesore”. Elevii din clasele primare trebuie să iasă afară la recreații, chiar dacă plouă sau e foarte frig.

FABULE PENTRU COPII

Iuliana DINU (România)

- Îndrăznesc, cu mine vrei
să vă jucați?
Eu n-am surioare și nu am nici frați!
- Hai, ne prinde-atunci, pe una
din noi,
Mai frumoasă-i „leapșa”, când
se joacă-n trei!

Le spunea fetița, cum e viața-n târg,
Ele povesteau întâmplări din crâng.
Au stat împreună până pe-nserat,
Apoi, bucuroase, spre casă-au plecat.

MORALA:
Veverițele-s frumoase,
Dar și prietenoase.

VEVERIȚELE ȘI FETIȚA

Prin frunzișul des zgomot se aude,
Copila întreabă: Cine e? Răspunde!
- Sunt aici, fetițo, prin iarbă și frunze!
- Ieși, te rog din ele, te ascunzi

pe unde?

De sub frunze-apare mica veveriță,
Țopâind zglobie, vine spre fetiță:
- Cu o surioară mă joc ziua-ntreagă,
Mă ascund de ea, alergăm prin iarbă!

Fugea după ele copila cu drag,
Când o veveriță, ținând, urcă-n copac.
Cum să o mai prinzi, când e cocoțată?
Ca un spiriduș urcă și cealaltă.

Nu pot să mă urc după voi nicicând!
Tristă se așează pe bancă plângând.
- Nu te supăra, coborâm la tine,
Vom sta la povești, credem că-i
mai bine!...

MUGURĂȘI

SOARELE

Soarele-i lumină,
Soarele-i căldură.
Atunci când e soare-afară,
Deschizi repede o carte.
Soarele e mângâierea
Sufletelor întristate.
Soarele e însuși Domnul
Ce ne laudă din ceruri
Pentru faptele curate.
Pentru sfinte adevăruri.

EDUCAȚIA

Ferice de copilul cuminte,
Ce ascultă de părinte.
Ascultarea-i o comoară
Care sufletu-nvioară.
Azi copiii au standarde,
Și mai uită de carte.
Cu gadgeturi, telefoane,
Căști, bijuterii, bomboane -
Ei tot visează mereu
Să nu muncească din greu.
Fiți atenți, buneii, părinți,
La copiii cei „cuminți”.
Educația contează
Pentru cel care-o urmează.

DACĂ AȘ FI...

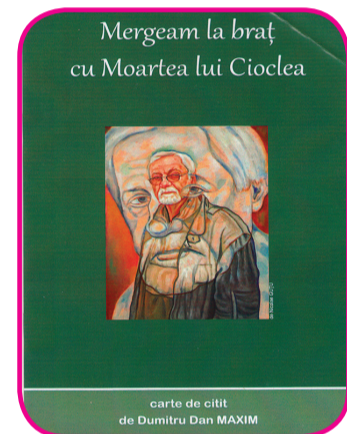
Un copac dacă aș fi,
Păsările-aș găzdui.
Cuibul eu le-aș proteja,
Vara umbră le-aș mai da.
Soarelui acum zâmbesc,
Că razele sale-ncălzesc
Frunza firavă și verde
Ce prin vânt și ploii
Tristetea mi-o pierde...

ADIEREA TOAMNEI

A rămas în urmă scumpa vară
Și-adierea toamnei o simțim.
Vine-o toamnă minunată,
iară,
Cum să n-o iubim?
Vă rog mult, s-o admirați.
Hai priviți la frunzele-aurii,
La cerul senin, diafan,
La covorul fabulos, drochian
De prin grădini, livezi și vii...

Ilinca PÎNZARI,
elevă în clasa a VI-a, Liceul
Teoretic „Mihai Eminescu”
or. Drochia

SUGESTII DE LECTURĂ

revigorând gesturile verbale și nonverbale ale condeierului dispărut dramatic..., într-o cheie livrescă, reflexiv-lirică și unică în sensul recreării unui portret psihologic, mai mult totuși, al acestuia, oricum, dar insistând și pe o formulă matematică (și eliptică, dacă ne referim la bagajul gesticular peste de zgârcit finalmente... „...la podea! - la podea” sau: „n-am / n-am avut...” și/nici nu o să am... pentru voi.” Rememorarea unei seri în compania

Autorul pomenește în „di-alogul lor „cu sincope treze-treze / și cu metafore verzi / dar neapărat presărate / cu gângăveli matematice / și exact de exacte...” deloc incidental, de vreme ce-i schițează în febra inspirației „pașii” nevăzuți înapoi-înainte, „mergând pe alei/ vechi și noi/printre bus-turi de poezi-nepoeți, / de ieri și de azi/ cu Vorba lui Cioclea”. Cafeaua à la Cioclea este și ea un indice al prezenței de spirit a condeierului de la Dru-

parte integrantă din clipele de pe urmă ale nenorocului sociouman al viersuitorului îndrăgostit de „Numitorul comun” cu care a debutat înainte de „Alte dimensiuni” ce-i dădeau „ghiont / greu-Geniu-de-cioclea”. Așadar, atât poetica ciocliană, cât și cafeaua „comandată... / în contul celuiilalt an, / de va veni... / și nu mai vine nici el...” De unde poetul nostru, D. D. Maxim, zice destul de întemeiat: „și eu / merg pe un drum de lumini dinspre Noapte / la braț cu o Moarte... / în doi / fără el, / nu știu de ce... / - Pe unde o fi? în „viața asta a ei de Moarte”.

„Vai ce filosofă e Moartea lui...”, își zice rezonerul liric al poemului, și / „o strânger la poemului, și / merge mai departe...”. „Merg la braț cu Moartea lui Cioclea / îndrăgostită de mine,/declamatorul /versurilor Vietii lui Cioclea „descotorosită de Lumină” și de „întunerice”, în timp ce „Afară se făcea à la Cioclea...”.

O CAFEA POETICĂ À LA CIOCLEA

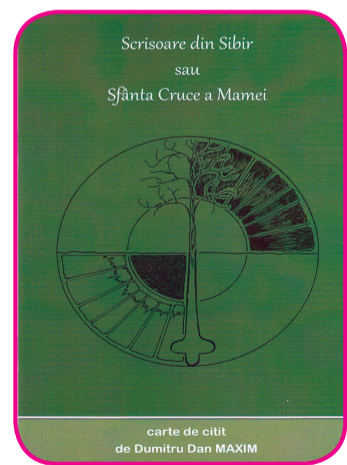
- Mai citește o poezie de Cioclea că mor de drag de tine! Îmi zice și eu nu pot s-o las să moară.
Citește:
„...lung drumul nu-mi va fi deloc,
doar
cât mă veți purta
uitat pe dric”
(D. D. Maxim, Testament)

Original gândită și construită conform unui principiu personal, dar și à la Cioclea,

poetului „bețivându-se cu poeziile lui / lăsate și mie, deși mai mult vouă/spre risipă -/risipa lui/a Poetului trist...”, ca mai apoi să-1 compătătimească virtuos pe un ton elegiac: „- Eh! Cioclea-Cioclea,/cum ai rămas singur/printre noi în poeziile tale/in Cetatea ta sigură /dintre noi cei muți /atunci când pe tine te durea...”.

Itinerarul poetic și cel de cafegieu e un fel de a spune a poetului de la Drăslăceni Criulenilor că versificația ciocliană via cafeaua à la Cioclea făceau

UN ALT POEM RĂSCOLITOR

Intitulat „scrisoare din sibir sau sfânta cruce a mamei”, însoțit de desenele simbolice ale autorului (configurând copacul-cruce și Crucea-copac, adică Pomul Vietii - sau cerul destinului închis al...), ne reține atenția prin dramatismul tragic al unui basarabean readus, vorba poetului, „forțat în Basarabia din România Mare de către structurile NKVD-ului și deportat în Siberia”. Este un caz aparte

sau unul dintre nenumăratele, altele purtând aceeași pecete” a morții pansovietice? ne-am putea întreba, și răspunsul nerostit ne face să transpirăm rece de grozăviile la care recurgeau slujitorii regimului comunist totalitar tratându-i bestial pe românii „rămași și-n inimi, și-n glas / în pământ fără cruci și pomană...”.

Monolog-dialogă, virtuos-exemplar pe care îl „închi-puie”/„imaginează” protagonistul „cărții din mormânt” a basarabeanului, este unul halucinant și implicit rostit cu o neliniște ilimitată pe care n-o poți auzi / desluși din cauza lacrimilor înghețate în ochi și în gât dimpreună cu cuvintele transformate în nori de gheață învăluiti de-o ceață hibernală: „Am venit să m-arăt. Ai venit să mă vezi?/ Să mă lepăd aici de durere...//Poate tu mă ajuți, din țărâna de piept/Crucea mamei să scot din siberii - /

E sub tălpile noastre și parcă-o privesc, /Dar îmi scapă din nou printre gene.”

Poemul, cutremurător la lectură, te face să te simți ca scuturat de friguri de cruzimea ciumei roșii de la Răsărit, de barbaria slugilor leniniști-staliniști de tot soiul la cheremul cărora au fost atâtea neamuri și popoare ocupate de „eliberatorii nepoftiți în țara cui nu-i are: „Eu nicicând te-am uitat.. / Au venit și-au urlat / La copii, la părinți cu otravă / Și m-au smuls din pridvor cu venin de lătraT / Și m-au dus din a mea căscioară //Și-am aflat cei aceea în lung și în lat/ În Sibir mângâind a mea țară/Am venit să te-ntreb, al meu frate... Uitat? / Cum e anul?/Moșia ai arat?/Căci prin părțile noastre poate-ai aflat/Creștem pâinea cu rouă amară...”. Durerea răbufnește valuri peste valuri, acoperind cerul de deasupra și făcând să

se întunece lumea de dinaintea noastră și inima din pieptul celor desțărâți/desperați și umiliți de neauzit („Ai să vii și ai să pleci?Ai să vii să mă lași?”). Frate bun, de Pământ și de Țară,/Eu rămâne-voi tot lângă plug, la arat,/Dezgropând din pământ a mea mamă./Când mi-ai fost-am uitat? Au venit și-au băgat /Și bătrâni, și femei în marfare.../Și-am aflat ce-i aceea în lung și în lat/În Siberii, luptând pentru Țară...//Vezi? O brazdă-i a mea. Vezi? O brazdă-i a ta -/Merg din capăt în capăt - totuna,/Ca să nu te jignesc, ca să nu te lipsesc/De-a ta Pâine și de a mea Țară”.

Imperiul s-a destrămat, dar criminalii continuă să lupte pentru refacerea lui umilind apocaliptic popoare, acaparând cu forța armelor în prezent Ucraina suverană.

Tudor PALLADI

FRUNZA – MODEL DE INSPIRAȚIE

În ediția de azi câțiva elevi din clasele a III-a – a VII-a de la Școala de Arte „V. Glinca” din Dubăsarii Vechi, raionul Criuleni (profesoară, dna **Victoria Lungu**), abordează în lucrările lor motivul frunzei. S-ar părea că e un subiect nu doar arhicunoscut, ci și ușor de redat în poezie sau pictat în acuarelă. Mai ales că e imposibil ca imaginea frunzei, a acestei relicve ce transpune de veacuri – în cântec, arta populară, pictură și sculptură – să nu fie observată de junii creatori de frumos. Să urmărim, însă, nu doar „Căderea meteoriților”, ci și jocul arborilor în vânt, setea de zbor a frunzelor de toamnă în viziunea lui **Liviu Afteni**. Splendid, nostalgic, tainic, împăcat cu soarta sa de fruct biblic, însoțit de-o singură frunză rămasă pe ram – astfel e

surprins „Mărul de aur” de către **Dana Chisnenco**, într-un desen care, cred, va pune un accent aparte în această pagină. În tabloul său „Decembrie cu păsări”, eleva **Andreana Cotlău** a reflectat farmecul anotimpului îndrăgit de păsările ce-au rămas acasă la iernat.

Sensibilă la problematica actualității, **Sabina Sava** semnează acuarela „Pace Ucrainei!”, asemuind frunzele cu niște palme pe linia vieții în flăcări. Inspirată de frumusețea toamnei ce a cuprins ograda bunicii, **Iuliana Ghiderman** își intitulează lucrarea „Covorul de frunze”. Stimulat de propria emoție și fantezie artistică, la rândul său, **Victor Ciobanu** și-a imaginat o „Cascadă în asfințit de soare” pe fundalul unor ramuri total desfrunzite

de vânturi și ploi. Acuarela „Cerul de noiembrie”, semnată de **Mădălina Mihailov**, aduce un minunat crâmpei din spațiul mirific al aceleiași toamne, care, probabil, va întârzia pe la noi.

Vădind un deosebit interes față de arta plastică, sunt de remarcat și **Daniel Braguța, Ilinca Speianu, Elena Bețisor, Minodora Mihailov**, dar și alți elevi ale căror încercări picturale merită a fi prezentate într-un alt Vernisaj. E un indiciu exemplar din partea unei instituții de profil în care se muncește cu seriozitate. E și firesc, deoarece preocupările copiilor ce zi de zi deprind tainele picturii sunt și vor fi un semn real al dragostei sincere față de artă și creație, în general.

Lidia UNGUREANU

• **Victor Ciobanu. Cascadă în asfințit de soare**

• **Mădălina Mihailov. Cerul de noiembrie**

• **Andriana Cotlău. Decembrie cu păsări**

• **Iuliana Ghiderman. Covorul de frunze**

• **Sabina Sava. Pace Ucrainei**

• **Dana Chisnenco. Mărul de aur**

• **Liviu Afteni. Căderea meteoriților**

DIRECTOR –
REDACTOR-ȘEF
Ion ANTON

ECHIPA REDACȚIONALĂ: Mariana GABURĂ (redactor-coordonator de emisie); Rodica PROCA (contabil-șef); Maria STRUNGARU (machetistă); Cristina COVRIG (secretar-tehnoredactor); Lidia UNGUREANU (literatură, artă și educație estetică); Eudochia VERDEȘ, Laura CHETRARU (scrisori; preocupările adolescenților); Ludmila MOVILĂ, Renata CUPCEA (actualitate școlară și organizații obștești pentru copii).

Tel.: redactor-șef – 022-23-37-78; anticamera – 022-23-43-28; contabila – 022-23-36-77; secțiile: 022-23-41-95; secretariat – 022-22-52-49.

Procesare
computerizată:
„FLORILE
DALBE”

„Florile dalbe” index PM 21238
str. Pușkin, 22, Casa Presei, 2012, or. Chișinău
E-mail: contact@floriledalbe.md

Instituția Publică Publicația Periodică Săptămânalul „Florile Dalbe”
Fondator: Ministerul Culturii al Republicii Moldova.
Reînregistrată la Camera Înregistrării de Stat cu nr. 1003600093431 din 11 august 2008

Tipărit la Tipografia BLITZ POLIGRAF S.R.L.,
Chișinău, str. Vlaicu Părcălab, 45

Com. nr. 2083
Tiraj – 1600 ex.

